

**Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
ΤΕΙ Πελοποννήσου**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΟΥ
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΜΕΣΑΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ: ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, ΑΜ: 2011038

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΜΑΚΡΗΣ ΗΛΙΑΣ

Καλαμάτα 2018

ΔΗΛΩΣΗ ΜΗ ΛΟΓΟΚΛΟΠΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Με πλήρη επίγνωση των συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων, δηλώνω ενυπογράφως ότι είμαι αποκλειστικός συγγραφέας της παρούσας Πτυχιακής Εργασίας, για την ολοκλήρωση της οποίας κάθε βοήθεια είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται λεπτομερώς στην εργασία αυτή. Έχω αναφέρει πλήρως και με σαφείς αναφορές, όλες τις πηγές χρήσης δεδομένων, απόψεων, θέσεων και προτάσεων, ιδεών και λεκτικών αναφορών, είτε κατά κυριολεξία είτε βάσει επιστημονικής παράφρασης. Αναλαμβάνω την προσωπική και ατομική ευθύνη ότι σε περίπτωση αποτυχίας στην υλοποίηση των ανωτέρω δηλωθέντων στοιχείων, είμαι υπόλογος έναντι λογοκλοπής, γεγονός που σημαίνει αποτυχία στην Πτυχιακή μου Εργασία και κατά συνέπεια αποτυχία απόκτησης Τίτλου Σπουδών, πέραν των λοιπών συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων. Δηλώνω, συνεπώς, ότι αυτή η Πτυχιακή Εργασία προετοιμάστηκε και ολοκληρώθηκε από εμένα προσωπικά και αποκλειστικά και ότι, αναλαμβάνω πλήρως όλες τις συνέπειες του νόμου στην περίπτωση κατά την οποία αποδειχθεί διαχρονικά, ότι η εργασία αυτή ή τμήμα της δεν μου ανήκει διότι είναι προϊόν λογοκλοπής άλλης πνευματικής ιδιοκτησίας.

Συγγραφέας:

ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Υπογραφή (Ολογράφως):

Ημερομηνία: 29 / 11 / 2018

Ευχαριστίες

Θεωρώ υποχρέωσή μου να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου **κ. Μακρή Ηλία** για την πολύτιμη υποστήριξή του.

Επιπλέον, οφείλω να αφιερώσω την πτυχιακή μου εργασία στην οικογένεια μου, για την αμέριστη συμπαράσταση που μου παρείχε σε όλα τα χρόνια της φοίτησής μου στο Τ.Ε.Ι. Πελοποννήσου.

Περίληψη

Σε περιόδους οικονομικής κρίσης ο τραπεζικός κλάδος είναι από τους πρώτους που επηρεάζονται αρνητικά, επιφέροντας επιπλέον επιρροές σε ένα οικονομικό περιβάλλον. Μια οικονομική κρίση μειώνει την απασχόληση και, αντίστοιχα, αυξάνει τα επίπεδα ανεργίας, κάμπει τις επενδύσεις και απαιτεί την λήψη διαρθρωτικών μέτρων προκειμένου να ξεπεραστεί. Η τρέχουσα οικονομική κρίση στην Ελλάδα δημιούργησε όλες και περισσότερες ακόμα επιπτώσεις στην ελληνική οικονομία και κοινωνία. Στην παρούσα εργασία επιχειρείται να εντοπιστεί ο ρόλος που διαδραμάτισε ο οικονομική κρίση στην αναδιαμόρφωση του τραπεζικού συστήματος και ιδιαίτερος η επιρροή που επήλθε σε ένα από τα μεγαλύτερα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της χώρας, την Τράπεζα Πειραιώς. Συγκεκριμένα, μέσω της ανάλυσης των οικονομικών στοιχείων της Τράπεζας Πειραιώς, από τους Ισολογισμούς και τις Καταστάσεις Αποτελεσμάτων χρήσεως 2009-2016 προσδιορίζεται η επίδραση της κρίσης στην οικονομική θέση της Τράπεζας.

Λέξεις Κλειδιά: Οικονομική κρίση, Τραπεζικό Σύστημα, Τράπεζα Πειραιώς.

Abstract

In times of economic crisis, the banking sector is one of the first to be negatively affected, adding further influences to an economic environment. An economic crisis reduces employment and, accordingly, increases unemployment levels, curbs investment and requires structural measures to overcome it. The current economic crisis in Greece has all but made more impact on the Greek economy and society. This paper attempts to identify the role played by the economic crisis in the reforming of the banking system and, in particular, the influence of one of the largest financial institutions in the country, Piraeus Bank. Specifically, through the analysis of the financial data of Piraeus Bank, the Balance Sheet and the Statement of Financial Statements for the period 2009-2016 it is attempted to determine the impact of the crisis on the Bank's financial position.

Key Words: Financial crisis, Banking system, Piraeus Bank.

Περιεχόμενα

Περίληψη	4
Abstract.....	5
Περιεχόμενα.....	6
Περιεχόμενα διαγραμμάτων	8
Περιεχόμενα πινάκων	9
Εισαγωγή	10
Κεφάλαιο 1°	12
Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα	12
1.1 Οικονομική κρίση. Ορισμός.....	12
1.2 Το χρονικό τις οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα	14
1.3 Κρίση και Τραπεζικός κλάδος	22
Κεφάλαιο 2°	29
Παρουσίαση των οικονομικών στοιχείων της Τράπεζας Πειραιώς.....	29
2.1 Η Τράπεζα Πειραιώς.....	29
2.2 Η Τράπεζα Πειραιώς στην ελληνική τραπεζική αγορά	31
2.3 Δραστηριότητα στην Ελλάδα	32
2.3.1 Ανάπτυξη Εργασιών Λιανικής Τραπεζικής	33
2.3.2 Τραπεζοασφαλιστικά Προϊόντα και Πρακτόρευση Ασφαλειών	35
2.3.3 Τραπεζική Επιχειρήσεων	37

Κεφάλαιο 3°	41
Ανάλυση των οικονομικών μεγεθών της Τράπεζας Πειραιώς	41
3.1 Διαχρονική ανάλυση βασικών οικονομικών μεγεθών Ισολογισμού	41
3.2 Διαχρονική ανάλυση βασικών οικονομικών μεγεθών Αποτελεσμάτων Χρήσης	48
Συμπεράσματα	55
Βιβλιογραφία	57
Παράρτημα.....	59

Περιεχόμενα διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1.1 Φάσεις οικονομικού κύκλου	13
Διάγραμμα 1.2 Τράπεζες στην Ελλάδα το 2009	28
Διάγραμμα 3.1 Απαιτήσεις από πελάτες.....	42
Διάγραμμα 3.2 Ποσοστιαία μεταβολή απαιτήσεων από πελάτες.....	43
Διάγραμμα 3.3 Καταθέσεις και ομόλογα λιανικής.....	44
Διάγραμμα 3.4 Ποσοστιαία μεταβολή καταθέσεων και ομολόγων λιανικής.....	44
Διάγραμμα 3.5 Σύνολο Ενεργητικού	45
Διάγραμμα 3.6 Ποσοστιαία μεταβολή συνόλου Ενεργητικού	46
Διάγραμμα 3.7 Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	46
Διάγραμμα 3.8 Ποσοστιαία μεταβολή συνόλου Ιδίων Κεφαλαίων.....	47
Διάγραμμα 3.9 Σύνολο Υποχρεώσεων	47
Διάγραμμα 3.10 Ποσοστιαία μεταβολή συνόλου Υποχρεώσεων.....	48
Διάγραμμα 3.11 Καθαρά έσοδα τόκων.....	50
Διάγραμμα 3.12 Ποσοστιαία μεταβολή καθαρών εσόδων τόκων.....	50
Διάγραμμα 3.13 Σύνολο καθαρών εσόδων.....	51
Διάγραμμα 3.14 Ποσοστιαία μεταβολή συνόλου καθαρών εσόδων	51
Διάγραμμα 3.15 Σύνολο εξόδων.....	52
Διάγραμμα 3.16 Ποσοστιαία μεταβολή συνόλου εξόδων	53
Διάγραμμα 3.17 Κέρδη προ φορων	54

Περιεχόμενα πινάκων

Πίνακας 3.1 Βασικά μεγέθη Ισολογισμού42

Πίνακας 3.2 Βασικά μεγέθη Αποτελεσμάτων Χρήσης49

Εισαγωγή

Η οικονομική κατάσταση της Ελλάδας, κατά τα τελευταία χρόνια, τροφοδοτεί μια έντονη ανησυχία και αβεβαιότητα, τόσο σε πολιτικό όσο και σε επιχειρηματικό επίπεδο, σχετικά με τα οικονομικά μέτρα και τις διαρθρωτικές αλλαγές που χρειάζεται να εφαρμόζει η εκάστοτε κυβέρνηση. Οι επιπτώσεις της κρίσης και των μέτρων που έχουν ήδη ληφθεί είναι ιδιαίτερα οδυνηρές για το μεγαλύτερο μέρος της ελληνικής κοινωνίας, καθώς έχουν οδηγήσει, μεταξύ άλλων, σε σημαντική μείωση μισθών και συντάξεων, αύξηση έμμεσης και άμεσης φορολογίας και ιδιαίτερα υψηλά ποσοτά ανεργίας.

Αναπόφευκτα, μια οικονομική κρίση επηρεάζει άμεσα το τραπεζικό σύστημα μιας χώρας, καθώς τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είναι αυτά που τροφοδοτούν με ρευστότητα ένα οικονομικό περιβάλλον. Κι όταν οι αποταμιεύσεις και τα χρηματικά αποθέματα μειώνονται δραστικά, αυτό άμεσα συνεπάγεται περιορισμό της ευελιξίας των τραπεζών.

Η κρίση που ξεκίνησε από τις Η.Π.Α. το 2008, επηρέασε όλες τις οικονομίες του κόσμου, όπως και την ελληνική. Για τουλάχιστον μια δεκαετία, η ελληνική οικονομία βρίσκεται σε κάμψη, φθάνοντας συχνά τα όρια της πτώχευσης. Η ανεργία αυξήθηκε ραγδαία, μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων έπαψε να υφίσταται, ενώ το τραπεζικό σύστημα άλλαξε άρδην.

Με την παρούσα εργασία επιδιώκεται να εντοπιστεί η επίδραση της ελληνικής οικονομικής κρίσης στην πορεία ενός από τα μεγαλύτερα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της χώρας, της Τράπεζας Πειραιώς.

Η εργασία επιμερίζεται σε βιβλιογραφικό και ερευνητικό μέρος και σε, συνολικά, 3 κεφάλαια.

Το βιβλιογραφικό μέρος αποτελείται από τα 2 πρώτα κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο παρατίθενται πληροφορίες αναφορικά με την εξέλιξη της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα από το 2008 κι έπειτα, καθώς και της επιρροής της στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα.

Το δεύτερο κεφάλαιο, αναφέρεται στην πληροφόρηση σχετικά με την πορεία της Τράπεζας Πειραιώς, από την ίδρυσή της μέχρι και σήμερα. Αναλυτικότερα, αναφέρονται οι κύριοι τομείς δράσεις του Ομίλου Πειραιώς, καθώς και οι συγχωνεύσεις στις οποίες συμμετείχε κατά τα τελευταία έτη, με άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Ελλάδος.

Το τρίτο και τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας συνιστά και το ερευνητικό τμήμα της. Πιο συγκεκριμένα, αναλύονται τα οικονομικά δεδομένα της περιόδου 2009-2016, από τους Ισολογισμούς και τις Καταστάσεις Αποτελεσμάτων Χρήσεως του οργανισμού. Έτσι, επιδιώκεται να εντοπιστεί το εάν η τρέχουσα κρίση επηρέασε θετικά ή αρνητικά την οικονομική θέση της Τράπεζας.

Κεφάλαιο 1^ο

Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα

Η τρέχουσα οικονομική κρίση στην Ελλάδα διανύει ήδη το δέκατο έτος της εξέλιξής της. Στο διάστημα αυτό, η ελληνική οικονομία και κοινωνία υπέστη δραστικές, ίσως και δραματικές αλλαγές, που δεν φαίνεται να υποχωρούν άμεσα. Στις παρακάτω υποενότητες αναφέρεται το ιστορικό της ελληνικής κρίσης στην Ελλάδα, καθώς και οι άμεσες συνέπειές της στον τραπεζικό κλάδο της χώρας.

1.1 Οικονομική κρίση. Ορισμός

Οικονομική κρίση είναι το φαινόμενο κατά το οποίο μια οικονομία χαρακτηρίζεται από μια διαρκή και αισθητή μείωση της οικονομικής της δραστηριότητας. Όταν λέμε οικονομική δραστηριότητα αναφερόμαστε σε όλα τα μακροοικονομικά μεγέθη της οικονομίας, όπως η απασχόληση, το εθνικό προϊόν, οι τιμές, οι επενδύσεις κ.λπ. Ο βασικότερος δείκτης οικονομικής δραστηριότητας είναι οι επενδύσεις, οι οποίες, όταν αυξομειώνονται, συμπαρασύρουν μαζί τους και όλα τα υπόλοιπα οικονομικά μεγέθη¹.

Η οικονομική κρίση αποτελεί τη μία από τις φάσεις των οικονομικών διακυμάνσεων και συγκεκριμένα τη φάση της καθόδου, όταν δηλαδή η οικονομική δραστηριότητα βρίσκεται σε μια συνεχή συρρίκνωση.

Οικονομικές Διακυμάνσεις ή οικονομικοί κύκλοι είναι το φαινόμενο των διαδοχικών αυξομειώσεων (ανόδων-καθόδων) που παρουσιάζει το επίπεδο της οικονομικής δραστηριότητας της οικονομίας.

¹Κουφάρης, Γ.,(2010), «Η παγκόσμια οικονομική κρίση και οι χρηματιστηριακές αγορές», *Περιοδικό Χρήμα*, τεύχος Ιανουάριος-Φεβρουάριος2010.

Διάγραμμα 1.1 Φάσεις οικονομικού κύκλου

Πηγή: <http://oikonomikesdiakymanseis.weebly.com/omicroniota-omicroniotakappaomicronnuomicronmuiotakappaomicron943-kappa973kappalambdaomicroniota.html>

Φάσεις ενός οικονομικού κύκλου:

- Ανόδου ή Ανθησης
- Κρίσης ή Κάμψης
- Καθόδου ή Ύφεσης
- Αναθέρμανσης ή Ανάκαμψης της οικονομίας

Με βάση τη χρονική διάρκεια διακρίνονται:

- Βραχυχρόνιοι ή μικροί κύκλοι : διάρκεια 3-4 χρόνια
- Μεσοχρόνιοι ή μεγάλοι κύκλοι : διάρκεια 7-11 χρόνια
- Μακροχρόνιοι ή Υπερκύκλοι : διάρκεια 50-60 χρόνια

Οι μεσοχρόνιοι ή μεγάλοι κύκλοι προκαλούν τα μεγαλύτερα προβλήματα στην οικονομία και πολλοί από αυτούς έμειναν στην ιστορία ως οικονομικές κρίσεις².

1.2 Το χρονικό τις οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα

Η εκδήλωση της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα θεωρείται απόρροια της παγκόσμιας

χρηματοπιστωτικής κρίσης που ξέσπασε στις Η.Π.Α. το 2008 με την κατάρρευση, τις συγχωνεύσεις και τις κρατικοποιήσεις χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων μεγάλου μεγέθους και μακράς ιστορίας όπως η LehmanBrothers, η MerrillLynch. Αναλυτικότερα η κρίση ξεκίνησε το 2006 με το σπάσιμο της φούσκας ακινήτων το καλοκαίρι το ίδιου έτους, γεγονός που οδήγησε σε μεγάλο αριθμό χρεοκοπιών στεγαστικών δανείων κυμαινόμενου επιτοκίου και μεταφέρθηκε στην αγορά των εταιρικών ομολόγων μειωμένης εξασφάλισης που είχαν εκδοθεί για τη χρηματοδότηση των τιτλοποιημένων στεγαστικών δανείων. Στην Ελλάδα, συγκεκριμένα, η επιρροή και οι εξελίξεις από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, εντοπίζονται στους παρακάτω τομείς³:

- ⇒ Περιορισμό ρευστότητας στον χρηματοπιστωτικό τομέα.
- ⇒ Αύξηση των spreads τόσο σε εταιρικά όσο και, το κυριότερο, σε κρατικά ομόλογα.
- ⇒ Αύξηση του κόστους χρήματος στην ευρωπαϊκής διατραπεζική αγορά.

Τον Οκτώβριο του 2008 οι χώρες της ζώνης του ευρώ, στις οποίες εντάσσεται και η Ελλάδα, συμφώνησαν να αναλάβουν συντονισμένη δράση για τη σταθεροποίηση του τραπεζικού συστήματος. Η Διακήρυξη των Παρισίων, που υπογράφηκε από τους ηγέτες των χωρών της ζώνης του ευρώ στις 12 Οκτωβρίου 2008 και υιοθετήθηκε στη

²<http://oikonomikesdiakymanseis.weebly.com/omicroniota-omicroniotakappaomicronnuomicronmuiotakappaomicron943-kappa973kappalambdaomicroniota.html>

³ Καμπόλης, Χ. & Τραυλός, Γ., Ν., Από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση στην ελληνική δημοσιονομική κρίση: Αίτια, επιπτώσεις και τρόποι αντιμετώπισης. Στο: Επιτροπάκη, Ο., Κυριακόπουλος, Κ. & Ζάρκος, Σ., (2011), *Το μάννατζμεντ σε καιρούς κρίσης*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

συνέχεια από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 15-16 Οκτωβρίου, προέβλεπε τη λήψη συντονισμένων μέτρων για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης και τη βελτίωση των συνθηκών χρηματοδότησης στην οικονομία. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονταν η παροχή κρατικών εγγυήσεων για την έκδοση τραπεζικών χρεογράφων και η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών⁴.

Το τέλος του 2009 πρόσθεσε στην ελληνική οικονομία, πέρα από τα προβλήματα της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, και τα προβλήματα μιας δραματικής δημοσιονομικής κρίσης, που εκδηλώθηκε τόσο σαν κρίση δημοσιονομικού ελλείμματος όσο και σαν κρίση εξωτερικού χρέους. Η συνέπεια ήταν να βρεθεί το, κατά τα άλλα, υγιές τραπεζικό σύστημα αντιμέτωπο με δυσεπίλυτα προβλήματα και υψηλούς κινδύνους. Επιπλέον, η προσπάθεια του κράτους να περιορίσει το τεράστιο δημοσιονομικό έλλειμμα οδήγησε σε αύξηση της φορολογίας, κυρίως της έμμεσης, και σε παρατεταμένη οικονομική ύφεση⁵.

Το εξωτερικό χρέος της Ελλάδας, επιπρόσθετα, ανήλθε το 2009 σε ποσοστό 82,5% του ΑΕΠ και, κατά το συντριπτικά μεγαλύτερο μέρος του, ταυτίζεται με το εξωτερικό δημόσιο χρέος, καθώς ο εξωτερικός δανεισμός πραγματοποιούνταν από την κυβέρνηση και όχι από τον ιδιωτικό τομέα. Μέσα στην προηγούμενη δεκαετία, ο όγκος των εισαγωγών ήταν μεγαλύτερος από εκείνον των εξαγωγών και η χώρα δέχτηκε μικρότερες εισροές από τους κοινοτικούς πόρους, λόγω της ένταξης των νέων κρατών-μελών, ενώ υποχρεώθηκε να πληρώνει μεγαλύτερους τόκους για το αυξημένο εξωτερικό χρέος της. Ως αποτέλεσμα, η Ελλάδα είχε αυξημένες ανάγκες δανεισμού, καθώς οι αποταμιεύσεις δεν επαρκούσαν για την αγορά ομολόγων που εκδίδονταν από την κυβέρνηση, ενώ υπήρξαν και μεγάλες επενδυτικές δαπάνες, λόγω των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, και διόγκωσε περαιτέρω το εξωτερικό της χρέος⁶.

⁴ Τράπεζα της Ελλάδος, (2014), *Το χρονικό της μεγάλης κρίσης: Η Τράπεζα της Ελλάδος 2008-2013*.

⁵ Καμπόλης, Χ. & Τραυλός, Γ., Ν., Από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση στην ελληνική δημοσιονομική κρίση: Αίτια, επιπτώσεις και τρόποι αντιμετώπισης. Στο: Επιτροπάκη, Ο., Κυριακόπουλος, Κ. & Ζάρκος, Σ., (2011), *Το μάνταζμεντ σε καιρούς κρίσης*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

⁶ Βαρουφάκης, Γ., Πατάκος, Τ., Τσερκέζης, Α. & Κουτσοπέτρος, Χ., (2011), *Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα και την Ευρώπη το 2011*, Αθήνα: ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ, Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι το ελληνικό ΑΕΠ, μετά από μία δεκαπενταετία (1994-2008) συνεχούς ανόδου, υποχώρησε το 2009 κατά 3,2%, παρά την τεράστια δημοσιονομική επέκταση. Συγκεκριμένα, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης έφθασε στο 15,7% του ΑΕΠ και το πρωτογενές έλλειμμα στο 10,5% του ΑΕΠ. Συγκριτικά με το 2008, το έλλειμμα διευρύνθηκε κατά 5,8 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ και το πρωτογενές έλλειμμα κατά 5,5 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ. Η διεύρυνση αυτή οφειλόταν τόσο στην κακή πορεία των εσόδων (2008: 40,7% του ΑΕΠ, 2009: 38,3% του ΑΕΠ) όσο και στην αύξηση των δαπανών της γενικής κυβέρνησης (2008: 50,6% του ΑΕΠ, 2009: 54,0% του ΑΕΠ). Εντούτοις, το ΑΕΠ, επηρεαζόμενο από την πτώση των επενδύσεων και της ιδιωτικής κατανάλωσης, μειώθηκε και η οικονομία εισήλθε και επίσημα σε φάση ύφεσης. Επιπλέον, την περίοδο 2001-2008 η σωρευτική υποχώρηση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας έφθασε το 16,9% βάσει των σχετικών τιμών καταναλωτή και το 27,7% βάσει του σχετικού κόστους εργασίας⁷.

Το 2010 αποτέλεσε έτος σταθμό για την ελληνική οικονομία. Η επιβαρυνόμενη δημοσιονομική κατάσταση της χώρας από τα τέλη του 2009 οδήγησε σε μείωση της πιστοληπτικής ικανότητας της οικονομίας και αδυναμία πρόσβασης στις διεθνείς αγορές. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος αποφασίστηκε η λήψη έκτακτων μέτρων δημοσιονομικής προσαρμογής, ενώ τον Μάιο του 2010 συντάχθηκε μνημόνιο οικονομικής πολιτικής με την Ευρωπαϊκή Ένωση, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, όπου ορίζονται σειρά δημοσιονομικών μέτρων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων με στόχο τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών και την ανάκτηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.

Η ορθή τήρηση του προγράμματος και η θετική αξιολόγηση από την τριμερή των ΕΕ/ΔΝΤ/ΕΚΤ θα εξασφάλιζε στην Ελλάδα την εκταμίευση τριμηνιαίων δόσεων συνολικού δανείου ύψους €110 δισ. (€80 δισ. από την ΕΕ και €30 δισ. από το ΔΝΤ) έως το 2013.

⁷ Τράπεζα της Ελλάδος, (2014), *Το χρονικό της μεγάλης κρίσης: Η Τράπεζα της Ελλάδος 2008-2013*.

Στη δύσκολη αυτή συγκυρία το πρόγραμμα οικονομικής πολιτικής ακολουθούνταν χωρίς σημαντικές αποκλίσεις, με αποτέλεσμα τη μείωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης το 2010 κατά περίπου 5 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ. Ταυτόχρονα, για το 2011 η κυβέρνηση είχε θέσει στόχο τον περαιτέρω περιορισμό του ελλείμματος στο 7,4% του ΑΕΠ, όταν παράλληλα είχαν ήδη ληφθεί σειρά διαρθρωτικών αλλαγών, οι σημαντικότερες εκ των οποίων συνδέονταν με μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας, και στον τομέα της υγείας, με το νέο φορολογικό πλαίσιο και την εξυγίανση των ΔΕΚΟ. Επίσης, είχαν δρομολογηθεί η κατάρτιση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015, ενώ ταυτόχρονα προετοιμαζόταν πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων και αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας, με στόχο τον περιορισμό του δημόσιου χρέους.

Το 2010 η μακροοικονομική εικόνα της χώρας ήταν άσχημη. Η οικονομία βρέθηκε σε τροχιά ύφεσης, με εκτιμώμενη μείωση του ΑΕΠ κατά 4,5% και βασικότερες αιτίες την πτώση της εγχώριας ζήτησης, την αύξηση του πληθωρισμού στο 4,7%, κυρίως λόγω της αύξησης των φόρων, αλλά και την άνοδο του ποσοστού ανεργίας στο 12,5% του εργατικού δυναμικού. Εντούτοις, η εφαρμογή του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής και η λήψη των κατάλληλων μέτρων ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας αναμενόταν το 2011 να μετριάσουν την ύφεση σε επίπεδο κοντά στο 3,5%, ενώ εκτιμούσαν ότι από τα τέλη του έτους η οικονομία θα κινηθεί με θετικό τριμηνιαίο ρυθμό ανάπτυξης και το 2012 θα επανέλθει σε τροχιά ανάπτυξης⁸.

Το 2011 αποτέλεσε το δεύτερο έτος εφαρμογής του Οικονομικού Προγράμματος των ΕΕ/ΑΝΤ/ΕΚΤ για την ελληνική οικονομία. Από δημοσιονομικής πλευράς, παρά τις αποκλίσεις από τον αρχικό στόχο του οικονομικού προγράμματος, μετά τη λήψη επιπρόσθετων μέτρων το έλλειμμα του 2011 περιορίστηκε κατά 1,2 ποσοστιαία μονάδα σε σχέση με το 2010, στο 9,1% του ΑΕΠ. Ωστόσο, το 2011 καταγράφηκε περαιτέρω αποδυνάμωση της εγχώριας ζήτησης και ενίσχυση του ρυθμού συρρίκνωσης της οικονομίας αλλά και άνοδος της ανεργίας. Από την άλλη πλευρά, οι πληθωριστικές πιέσεις επέμειναν, με μικρότερη ωστόσο ένταση, στο 3,3% από 4,7% το 2010. Οι εσωτερικές ανισορροπίες που παρουσίαζε η ελληνική οικονομία, η εντεινόμενη ανάγκη για προώθηση διαρθρωτικών αλλαγών αλλά και το αρνητικό

⁸Τράπεζα Πειραιώς, (2011), Ετήσια Έκθεση 2010, σελ. 17

διεθνές οικονομικό κλίμα περιόριζαν περαιτέρω την όποια δυνατότητα της χώρας να επιστρέψει στις διεθνείς αγορές και επηρέαζαν αρνητικά τη βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους. Προς αυτή την κατεύθυνση, κρίθηκε απαραίτητη η εξεύρεση μιας δραστικής λύσης από τους Ευρωπαίους εταίρους, την ελληνική κυβέρνηση και τον ιδιωτικό τομέα για την αντιμετώπιση της κρίσης χρέους στη χώρα.

Με σχετική απόφαση στις 26-27 Οκτωβρίου 2011 και στη συνέχεια στις 21 Φεβρουαρίου 2012, αποφασίστηκαν οι αρχές συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα (PSI) και η απομείωση της ονομαστικής αξίας των ομολόγων κατά 53,5%⁹.

Το 2012 αποτέλεσε έτος έντονων πολιτικών και κοινωνικών διεργασιών και κυρίως οικονομικών εξελίξεων. Η ελληνική οικονομία παρέμεινε σε τροχιά ύφεσης. Το πραγματικό ΑΕΠ περιορίστηκε κατά 6,4%, μέσω της μείωσης στην εγχώρια ζήτηση, ενώ το ποσοστό ανεργίας έφτασε κατά μέσο όρο το 24,2%. Η ένταση του πληθωρισμού αποδυναμώθηκε, καθώς ο δείκτης τιμών καταναλωτή αυξήθηκε κατά 1,5% έναντι 3,3% το 2011, ωστόσο σημειώνεται ότι ως βασικότερος παράγοντας πληθωριστικών πιέσεων εμμένει η αύξηση τιμών ενεργειακών αγαθών. Τέλος, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών περιορίστηκε σημαντικά στα €6,5 δισ. το 2012 από € 20,6 δισ. το 2011, δηλαδή κοντά στο 3,4% του ΑΕΠ έναντι 9,9% το 2011¹⁰.

Το 2013 χαρακτηρίστηκε από σημαντικές εξελίξεις σε πολλούς τομείς της ελληνικής οικονομίας, μεταξύ των οποίων δημοσιονομική προσαρμογή, η πορεία των μεταρρυθμίσεων και η ανακεφαλαιοποίηση του τραπεζικού συστήματος. Η οικονομία παρέμεινε σε τροχιά ύφεσης, ωστόσο ηπιότερη σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια και χαμηλότερη από την αρχική εκτίμηση (-4,2%), καθώς το ΑΕΠ υποχώρησε το 2013 κατά 3,9% σε σταθερές τιμές.

Παράλληλα, το ποσοστό ανεργίας για το 2013 ανήλθε σε 27,3% και ο πληθωρισμός κατέγραψε μετά από πολλά χρόνια αρνητικό πρόσημο, με μείωση του δείκτη τιμών καταναλωτή κατά 0,9% έναντι αύξησης 1,5% το 2012. Σημαντική βελτίωση

⁹Τράπεζα Πειραιώς, (2012), Ετήσια Έκθεση 2011, σελ. 21-22

¹⁰Τράπεζα Πειραιώς, (2013), Ετήσια Έκθεση 2012, σελ. 27-28

παρουσίασε το ισοζύγιο πληρωμών το 2013, εμφανίζοντας πλεόνασμα €1,2 δισ., βελτιωμένο κατά €5,9 δισ. σε σχέση με το 2012¹¹.

Στις αρχές του 2014 είχαν ενισχυθεί οι ενδείξεις ότι το 2013 η κατάσταση ήταν βελτιωμένη σε σχέση με το 2012 και κυρίως ότι η οικονομία έχει εισέλθει σε τροχιά σταθεροποίησης και υπήρχαν οι προϋποθέσεις για να τερματιστεί η ύφεση και να αρχίσει η ανάκαμψη το 2014. Αυτό επιτεύχθηκε, παρότι στις αρχές του 2013 η κρίση στην Κύπρο αναζωπύρωσε ανησυχίες και την αβεβαιότητα για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα και την οικονομία γενικότερα. Οι κίνδυνοι, που ήταν όντως εξαιρετικά μεγάλοι, αποτράπηκαν μετά την ταχεία, συντονισμένη και αποτελεσματική παρέμβαση της κυβέρνησης και της Τράπεζας της Ελλάδος¹².

Στη διάρκεια του 2014, μάλιστα, άρχισαν να διαφαίνονται σημάδια σταθεροποίησης της ελληνικής οικονομίας, ενώ πραγματοποιήθηκε έκδοση δύο ομολόγων 3ετούς και 5ετούς διάρκειας για πρώτη φορά από τον Απρίλιο 2010, παράλληλα με ομολογιακές εκδόσεις και των 4 συστημικών τραπεζών.

Σε σχέση με τους μακροοικονομικούς δείκτες, σημειώνεται ότι κατά το 2014 το πραγματικό ΑΕΠ κατέγραψε ανάκαμψη με ρυθμό 0,8%, ύστερα από μακρά περίοδο ύφεσης που ξεκίνησε το 2008 (σωρευτική μεταβολή -25,5%). Ο δείκτης τιμών καταναλωτή υποχώρησε κατά 1,3% το 2014 έναντι πτώσης 0,9% το 2013. Το ποσοστό ανεργίας διατηρήθηκε σε υψηλό επίπεδο, ωστόσο από το 2ο τρίμηνο του έτους άρχισε να περιορίζεται ελαφρά. Πιο συγκεκριμένα, το ποσοστό ανεργίας έφτασε κατά μέσο όρο το 26,5% έναντι 27,5% το 2013 (4ο τρίμηνο 2014: 26,1%). Στο πεδίο των δημοσίων οικονομικών, δημιουργήθηκε πρωτογενές πλεόνασμα (0,4% επί του ΑΕΠ), ωστόσο η πτώση του ονομαστικού ΑΕΠ λόγω αποπληθωρισμού οδήγησε τον λόγο δημοσίου χρέους προς ΑΕΠ ελαφρά υψηλότερα (177%)¹³.

Το 2015 αποτέλεσε έτος έντονων εξελίξεων σε πολιτικό και οικονομικό επίπεδο. Η καθυστέρηση στην επίτευξη συμφωνίας με τους εταίρους, η διεξαγωγή δημοψηφίσματος, η τραπεζική αργία και η επιβολή των περιορισμών

¹¹ Τράπεζα Πειραιώς, (2014), Ετήσια Έκθεση 2013, σελ. 17-18

¹² Τράπεζα της Ελλάδος, (2014), *Το χρονικό της μεγάλης κρίσης: Η Τράπεζα της Ελλάδος 2008-2013*.

¹³ Τράπεζα Πειραιώς, (2015), Ετήσια Έκθεση 2014, σελ. 24-25

ανάληψης και μεταφοράς κεφαλαίων αλλά και η προκήρυξη πρόωρων εκλογών αποτέλεσαν βασικούς παράγοντες αβεβαιότητας.

Στις 19 Αυγούστου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέγραψε Μνημόνιο Συνεννόησης με την Ελλάδα, καθώς το Συμβούλιο των Διοικητών του ESM ενέκρινε περαιτέρω στήριξη συνδεδεμένη με ένα τρίτο πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής τριετούς διάρκειας. Βασικός στόχος του προγράμματος ήταν να επανέλθει η ελληνική οικονομία σε πορεία βιώσιμης ανάπτυξης μέσω εξυγίανσης των δημοσίων οικονομικών, αυξημένης ανταγωνιστικότητας, ενίσχυσης της απασχόλησης και χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Το 2015, η ελληνική οικονομία παρουσίασε οριακή ύφεση -0,3% (2014: 0,7%). Ο πληθωρισμός κινήθηκε στο -1,7% (2014: -1,3%). Η μείωση της τιμής του πετρελαίου συνέβαλε στη συγκράτηση του πληθωρισμού, όταν αντίθετα από τα μέσα του έτους οι τιμές επηρεάστηκαν ανοδικά από τους αυξημένους συντελεστές έμμεσης φορολογίας. Το ποσοστό ανεργίας διατηρείται σε υψηλά επίπεδα. Κινήθηκε κατά μέσο όρο στο 24,9% έναντι 26,5% το 2014.

Παράλληλα, το 2015 καταγράφηκε οριακό έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών ύψους - €98 εκατ. (-0,1% του ΑΕΠ) έναντι ελλείμματος -€3,8 δισ. το 2014 (-2,1% του ΑΕΠ). Το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης διαμορφώθηκε στο 7,2% του ΑΕΠ έναντι -3,6% το 2014. Ωστόσο, αν δεν ληφθεί υπόψη η επίπτωση της υποστήριξης των τραπεζών, τότε το 2015 το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης περιορίζεται στο -3,2% του ΑΕΠ έναντι -3,7% το 2014 και, αντίστοιχα, το πρωτογενές ισοζύγιο εμφανίζει πλεόνασμα ύψους €1,1 δισ. (0,6% του ΑΕΠ)¹⁴.

Το 2016 το πραγματικό ΑΕΠ διατηρήθηκε ουσιαστικά αμετάβλητο στα επίπεδα του προηγούμενου έτους, ωστόσο σε δημοσιονομικό επίπεδο επετεύχθη σημαντικό πρωτογενές πλεόνασμα. Το 2016, με βάση τα εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία, το πραγματικό ΑΕΠ παρουσίασε μηδενικό ρυθμό μεταβολής, έναντι ύφεσης -0,3% το 2015. Επίσης, ο δείκτης οικονομικού κλίματος βελτιώθηκε στις 91,8 μονάδες, έναντι 89,7 μονάδων το 2015. Το πρώτο τρίμηνο του 2017 το πραγματικό ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 0,4% τόσο σε ετήσια όσο και σε τριμηνιαία βάση. Παράλληλα, το 2016

¹⁴ Τράπεζα Πειραιώς, (2016), Ετήσια Έκθεση 2015, σελ. 36

ο πληθωρισμός διαμορφώθηκε στο -0,8% (2015: -1,7%). Εντούτοις, το Δεκέμβριο του 2016, για πρώτη φορά μετά από 45 μήνες αποπληθωριστικής πορείας παρουσιάστηκε σταθερότητα του δείκτη τιμών καταναλωτή σε ετήσια βάση (0,0%) και θετικός πληθωρισμός το πρώτο τρίμηνο του 2017. Το ποσοστό ανεργίας το 2016 περιορίστηκε στο 23,5% από 24,9% το 2015. Επίσης, το 2016 το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών παρουσίασε έλλειμμα -€1,1 δισ. (-0,6% του ΑΕΠ), έναντι πλεονάσματος της τάξεως των €206 εκατ. (0,1% του ΑΕΠ) το 2015. Το πρώτο τρίμηνο του 2017, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών διευρύνθηκε κατά €160 εκατ. Σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2016 και διαμορφώθηκε στα -€2,5 δισ.

Επιπλέον, το 2016 θετικές ήταν οι επιδόσεις της οικονομίας σε δημοσιονομικό επίπεδο. Το ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης (εξαιρουμένης της επίπτωσης από την υποστήριξη των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων) παρουσίασε το 2016 πλεόνασμα της τάξεως του 0,7% του ΑΕΠ, έναντι ελλείματος της τάξεως του -3,2% του ΑΕΠ το 2015, ενώ το αντίστοιχο πρωτογενές πλεόνασμα έφτασε το 3,9% του ΑΕΠ, έναντι 0,4% το 2015.

Με βάση τη μεθοδολογία του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής, σύμφωνα με την οποία τίθενται οι στόχοι που πρέπει να επιτύχει η ελληνική κυβέρνηση, το πρωτογενές πλεόνασμα εκτιμάται στο 4,2% του ΑΕΠ, σημαντικά ανώτερο του στόχου για 0,5% του ΑΕΠ¹⁵.

Πάντως, το πιο ουσιαστικό αποτέλεσμα των επιπτώσεων της κρίσης για την Ελλάδα η αύξηση της αβεβαιότητας στα συμβαλλόμενα μέρη στις αγορές με άμεσο αποτέλεσμα τη μείωση της καταναλωτικής, επενδυτικής και, γενικότερα, επιχειρηματικής πίστης, που συνεπάγεται μείωση της εμπορικής δραστηριότητας¹⁶.

¹⁵ Τράπεζα Πειραιώς, (2017), Έκθεση δραστηριοτήτων 2016, σελ.45

¹⁶ Καμπόλης, Χ. & Τραυλός, Γ., Ν., Από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση στην ελληνική δημοσιονομική κρίση: Αίτια, επιπτώσεις και τρόποι αντιμετώπισης. Στο: Επιτροπάκη, Ο., Κυριακόπουλος, Κ. & Ζάρκος, Σ., (2011), *Το μάνατζμεντ σε καιρούς κρίσης*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

1.3 Κρίση και Τραπεζικός κλάδος

Οι ελληνικές τράπεζες, παρότι έδειχναν ανεπηρέαστες στα αρχικά στάδια της κρίσης, αφενός λόγω της αμελητέας έκθεσής τους σε τοξικά προϊόντα και αφετέρου λόγω του συγκριτικά μικρότερου χρηματοδοτικού ανοίγματος έναντι του ευρωπαϊκού μέσου όρου ως απόρροια του μικρότερου λόγου δανείων προς καταθέσεις, εν τέλει εισήλθαν σε μια μακρά περίοδο αποκλεισμού τους από τις διεθνείς κεφαλαιαγορές. Αυτή η πρωτόγνωρη εξέλιξη είχε οδυνηρά επακόλουθα στη λειτουργία τους και απείλησε ακόμα και την ίδια την επιβίωσή τους, ύστερα από μια πενταετία (2002-2007) όπου οι ελληνικές τράπεζες αναπτύσσονταν ραγδαία τόσο σε γεωγραφικό επίπεδο με την εξάπλωσή τους κατά κύριο λόγο στη νοτιοανατολική Ευρώπη, όσο και σε προϊόντικό επίπεδο με την είσοδό τους σε νέες αναπτυσσόμενες, αλλά και εξελιγμένες αγορές χρηματοοικονομικών προϊόντων¹⁷.

Στην Ελλάδα, τα πρώτα δύο χρόνια της κρίσης, το τραπεζικό σύστημα δεν υπέστη τις άμεσες απώλειες που καταγράφηκαν σε άλλες χώρες. Υπέστη, όμως, βαθμιαία τις επιπτώσεις της δημοσιονομικής κρίσης, η οποία προκάλεσε τη νυποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας και συμπάρεσυρε το τραπεζικό σύστημα σε ανάλογη νυποβάθμιση. Ο συνακόλουθος περιορισμός των πηγών χρηματοδότησης των τραπεζών από τις αρχές του 2009 το πρόβλημα, με αποτέλεσμα οι ελληνικές τράπεζες να καταφεύγουν σε αυξανόμενο βαθμό στο Ευρωσύστημα για άντληση ρευστότητας¹⁸.

Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα το 2010 ήρθε αντιμέτωπο με πολλές προκλήσεις. Σε αντίθεση με τον τραπεζικό τομέα άλλων χωρών, οι τράπεζες στην Ελλάδα δεν υπήρξαν γενεσιουργός αιτία της οικονομικής κρίσης, αλλά υφίστανται τις συνέπειες των δημοσιονομικών προβλημάτων της χώρας, τις οποίες και έχουν καταφέρει μέχρι σήμερα να αντιμετωπίσουν χάρη στην ικανοποιητική κεφαλαιακή τους βάση, τη χαμηλή συγκριτικά μόχλευση και τη συντηρητική πολιτική διαχείρισης ρευστότητας και ποιότητας ενεργητικού.

¹⁷ Μιχαλόπουλος, Γ., Χρηματοδότηση των ελληνικών τραπεζών στη διάρκεια της κρίσης. Στο: Ελληνική Ένωση Τραπεζών, (2011), *Η διεθνής κρίση, η κρίση στην ευρωζώνη και το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα*, Αθήνα.

¹⁸ Τράπεζα της Ελλάδος, (2014), *Το χρονικό της μεγάλης κρίσης: Η Τράπεζα της Ελλάδος 2008-2013*.

Οι συνεχείς υποβαθμίσεις της πιστοληπτικής αξιολόγησης των ελληνικών τραπεζών, ως αποτέλεσμα των αντίστοιχων υποβαθμίσεων της χώρας, ο αποκλεισμός των ελληνικών τραπεζών από τις διεθνείς αγορές άντλησης κεφαλαίων, αλλά και ο περιορισμός της ρευστότητάς τους από την έντονη εκροή καταθέσεων που παρατηρήθηκε στην ελληνική αγορά κατά τη διάρκεια του 2010 αντισταθμίστηκαν κυρίως από τα συνδυασμένα μέτρα ενίσχυσης της ρευστότητας εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου και της ΕΚΤ.

Επιπλέον, το 2010 σημειώθηκε υποχώρηση της αποδοτικότητας των ελληνικών τραπεζών, με σημαντική άνοδο των προβλέψεων λόγω της χειροτέρευσης των δεικτών ποιότητας των δανειακών χαρτοφυλακίων τους. Σε αντιστάθμισμα αυτών των τάσεων, ο ελληνικός τραπεζικός τομέας επικεντρώθηκε σε ανατιμολόγηση στοιχείων ενεργητικού, σε περαιτέρω συγκράτηση του λειτουργικού κόστους και σε αναδιάταξη δραστηριοτήτων, ενώ προς το τέλος του έτους προχώρησε σε δρομολόγηση κινήσεων περαιτέρω ενδυνάμωσης της κεφαλαιακής του επάρκειας¹⁹.

Το 2011 η χαμηλή πιστοληπτική αξιολόγηση των ελληνικών τραπεζών ως απόρροια των υποβαθμίσεων της αξιολόγησης της χώρας, ο αποκλεισμός τους από τις αγορές άντλησης κεφαλαίων και ο περιορισμός της ρευστότητας από τη μείωση των καταθέσεων, αντισταθμίστηκαν κυρίως από τα συνδυασμένα μέτρα ενίσχυσης της ρευστότητας εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου και του Ευρωσυστήματος. Η μεγάλη εκροή καταθέσεων από το ελληνικό τραπεζικό σύστημα οφείλεται πρωτίστως στην αύξηση των λειτουργικών και πάγιων αναγκών και των φορολογικών υποχρεώσεων των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, που, προκειμένου να τις καλύψουν, κατέφυγαν σε μεγαλύτερη χρήση των καταθέσεών τους και κατά δεύτερον στη συντηρούμενη αβεβαιότητα λόγω της κρίσης χρέους.

Η υλοποίηση των αποφάσεων των Ευρωπαϊκών Συνόδων Κορυφής αναφορικά με το νέο Οικονομικό Πρόγραμμα αναμένεται να επαναφέρει σταδιακά την εμπιστοσύνη των καταθετών στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα. Παράλληλα, το τραπεζικό σύστημα, προκειμένου να αντιμετωπίσει τη δύσκολη αυτή συγκυρία, επικεντρώθηκε και το

¹⁹Τράπεζα Πειραιώς, (2011), Ετήσια Έκθεση 2010, σελ. 13

2011 σε περαιτέρω συγκράτηση του λειτουργικού κόστους και αναδιάταξη των δραστηριοτήτων του, καθώς και σε κινήσεις ενδυνάμωσης της κεφαλαιακής του επάρκειας. Το επίπεδο κεφαλαίων παρέμενε ικανοποιητικό πριν την υλοποίηση του PSI παρά τη σημαντική οικονομική κρίση²⁰.

Το 2013 αποτέλεσε έτος σημαντικών αλλαγών και για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα. Η ανακεφαλαιοποίηση των 4 μεγαλύτερων πιστωτικών ιδρυμάτων ολοκληρώθηκε στο τέλος Ιουνίου 2013, με αποτέλεσμα την αποκατάσταση των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειάς τους, οι οποίοι είχαν δεχθεί ισχυρό πλήγμα από το πρόγραμμα ανταλλαγής ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου (PSI). Σε σχέση με τα βασικά μεγέθη της ελληνικής τραπεζικής αγοράς σημειώνεται ότι το σύνολο των δανείων της ελληνικής αγοράς κινήθηκε αρνητικά το 2013 (-5%). Αντίθετα, το σύνολο καταθέσεων ιδιωτικού και δημόσιου τομέα κατά το 2013 εμφάνισε μικρή άνοδο 2%.

Η άνοδος αυτή των καταθέσεων συνοδεύθηκε με ταυτόχρονη μείωση της αναχρηματοδότησης των ελληνικών τραπεζών από το Ευρωσύστημα (ΕΚΤ και ΕΛΑ) στα €73 δισ. τον Δεκέμβριο 2013 από €121 δισ. τον Δεκέμβριο 2012 και €136 δισ. τον Ιούνιο 2012, με τάσεις περαιτέρω αποκλιμάκωσης, καθώς παρατηρείται επανεκκίνηση της δραστηριότητας διατραπεζικού δανεισμού έναντι ενεχύρων (ομόλογα EFSF) με αντισυμβαλλόμενους πλην Κεντρικών Τραπεζών, ενώ ταυτόχρονα οι συνθήκες του οικονομικού περιβάλλοντος σταδιακά βελτιώνονται.

Χαρακτηριστικό είναι ότι στα τέλη Μαΐου 2014 η χρηματοδότηση μέσω ΕΛΑ για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα μηδενίστηκε ενώ μέσω ΕΚΤ μειώθηκε στα €51 δισ²¹.

Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα, έχοντας ισχυροποιήσει τη θέση του κατά τη τελευταία διετία 2013-2014 με αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου, συμμετείχε επιτυχώς στη Συνολική Αξιολόγηση της ΕΚΤ, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΒΑ) και την Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), τα αποτελέσματα της οποίας δημοσιοποιήθηκαν στα τέλη Οκτωβρίου 2014.

²⁰ Τράπεζα Πειραιώς, (2012), Ετήσια Έκθεση 2011, σελ. 12

²¹ Τράπεζα Πειραιώς, (2014), Ετήσια Έκθεση 2013, σελ. 17-18

Στις 4 Νοεμβρίου 2014, η ΕΚΤ ανέλαβε την αρμοδιότητα εποπτείας των τραπεζών στην Ευρωζώνη. Η ΕΚΤ ασκεί άμεση εποπτεία σε 120 σημαντικούς τραπεζικούς ομίλους, συμπεριλαμβανομένου και του Ομίλου Τράπεζας Πειραιώς, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν περίπου το 80% του συνολικού ενεργητικού του τραπεζικού τομέα στη ζώνη του ευρώ.

Ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός, ο οποίος αποτελεί τον έναν από τους τρεις πυλώνες της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ένωσης (οι άλλοι δύο αφορούν τον «Ενιαίο Μηχανισμό Διευθέτησης» και το «Ενιαίο Σύστημα Εγγύησης Καταθέσεων») συνιστά ένα νέο σύστημα τραπεζικής εποπτείας, το οποίο αποτελείται από την ΕΚΤ και τις εθνικές αρμόδιες αρχές των συμμετεχουσών χωρών, με βασικό σκοπό να συμβάλλει στην ασφάλεια και την ευρωστία των τραπεζικών ιδρυμάτων, καθώς και στη σταθερότητα του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος, διασφαλίζοντας την άσκηση συνεπούς εποπτείας.

Σε σχέση με τα βασικά μεγέθη της ελληνικής τραπεζικής αγοράς, σημειώνεται ότι το σύνολο των δανείων της ελληνικής αγοράς κινήθηκε αρνητικά το 2014 (-2% ετησίως), με περιορισμένη τάση απομόχλευσης έναντι των προηγούμενων ετών. Η αντίστοιχη μεταβολή των καταθέσεων διαμορφώθηκε στο -2% το 2014. Το φαινόμενο των εκροών καταθέσεων που ξεκίνησε από τον Δεκέμβριο 2014 συνεχίστηκε και στις αρχές 2015, τάση που αντισταθμίστηκε από τα μέτρα διασφάλισης ρευστότητας εκ μέρους του Ευρωσυστήματος, το οποίο διαμορφώθηκε στα €107 δισ. στο τέλος Μαρτίου 2015, αναστρέφοντας την καθοδική πορεία σε όλη τη διάρκεια του Ιου 9μήνου 2014 (Σεπτέμβριος 2014 στα €43 δισ.)²².

Το 2015, το ελληνικό τραπεζικό σύστημα κλήθηκε να αντιμετωπίσει μεγάλες προκλήσεις, όπως οι τεράστιες εκροές καταθέσεων, η περαιτέρω αύξηση του όγκου των δανείων σε καθυστέρηση, αλλά και γεγονότα πρωτόγνωρα για τη χώρα, όπως η τραπεζική αργία και η επιβολή των capital controls. Το τέλος του έτους σφραγίστηκε από τη Συνολική Αξιολόγηση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και τη διαδικασία της ανακεφαλαιοποίησης των 4 συστημικών τραπεζών. Στις αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου που ολοκληρώθηκαν στις αρχές Δεκεμβρίου 2015, οι 4 ελληνικές τράπεζες

²²Τράπεζα Πειραιώς, (2015), Ετήσια Έκθεση 2014, σελ. 25

επέτυχαν να συγκεντρώσουν κεφάλαια €10 δισ. μέσω έκδοσης κοινών μετοχών, εκ των οποίων τα €8 δισ. καλύφθηκαν από τον ιδιωτικό τομέα. Επιπλέον, απορρόφησαν κεφάλαια €4 δισ. μέσω CoCos από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Συνολικά, η συνεισφορά του ΤΧΣ ανήλθε σε €5,4 δισ., πολύ μικρότερη της αρχικής εκτίμησης που ήταν €25 δισ.

Η ανακεφαλαιοποίηση δημιούργησε σημαντικά αποθέματα πρόσθετων κεφαλαίων, τα οποία βελτιώνουν περαιτέρω την ανθεκτικότητα των ισολογισμών των ελληνικών τραπεζών, ενώ συμβάλλουν στη σταδιακή αποκατάσταση του κλίματος εμπιστοσύνης, τόσο των καταθετών όσο και των επενδυτών.

Πέραν της ανακεφαλαιοποίησης, οι εκροές καταθέσεων ήταν το στοιχείο που χαρακτήρισε την ελληνική τραπεζική αγορά στη διάρκεια του 2015. Η υποχώρηση των καταθέσεων από τον Δεκέμβριο 2014 έως τον Ιούνιο 2015 ήταν €47 δισ. και αντισταθμίστηκε από τη στήριξη εκμέρους του Ευρωσυστήματος, η χρηματοδότηση από το οποίο διαμορφώθηκε στα €127 δισ. στο τέλος Ιουνίου 2015 από €45 δισ. στις αρχές Δεκεμβρίου 2014. Μετά το τέλος της τραπεζικής αργίας και έως τα τέλη του 2015 η παροχή ρευστότητας μέσω Ευρωσυστήματος παρουσίασε αισθητή υποχώρηση κατά €19 δισ., επιδεικνύοντας σημάδια σταδιακής βελτίωσης του κλίματος στην αγορά και σταθεροποίησης των καταθέσεων.

Η τάση αποκλιμάκωσης της χρηματοδότησης από το Ευρωσύστημα συνεχίστηκε και κατά το πρώτο ήμισυ του 2016, με περαιτέρω μείωση κατά €20 δισ. και το υπόλοιπο να διαμορφώνεται στα €87 δισ. στα τέλη Ιουνίου 2016²³.

Όσον αφορά τις χορηγήσεις της ελληνικής τραπεζικής αγοράς, ο ετήσιος προσαρμοσμένος ρυθμός μεταβολής της χρηματοδότησης του εγχώριου ιδιωτικού τομέα το Δεκέμβριο 2016 διαμορφώθηκε σε -1,5% στα €195 δισ. Από -2,0% αντίστοιχα το 2015. Ο δείκτης δανείων προς καταθέσεις της ελληνικής τραπεζικής αγοράς βελτιώθηκε σε 120% το Δεκέμβριο 2016 από 128% το Δεκέμβριο 2015. Οι καταθέσεις της εγχώριας αγοράς κατά το 2016 (ιδιωτικός και δημόσιος τομέας σε συγκρίσιμη βάση) αυξήθηκαν κατά 4% και διαμορφώθηκαν σε €139 δισ. Η

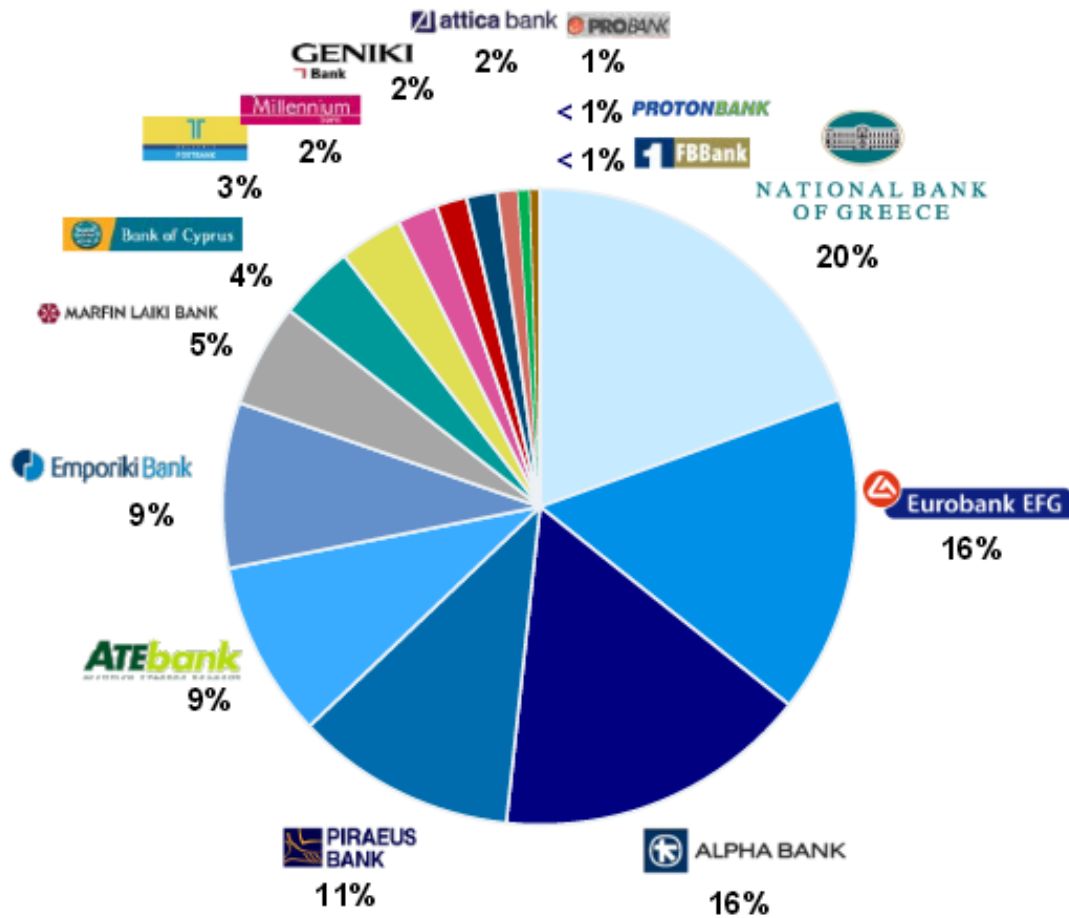
²³Τράπεζα Πειραιώς, (2016), Ετήσια Έκθεση 2015, σελ. 21-22

έκθεση του συνόλου των ελληνικών τραπεζών στο Ευρωσύστημα μειώθηκε σε €67 δισ. στο τέλος Δεκεμβρίου 2016 από €108 δισ. ένα έτος νωρίτερα, από τα οποία ποσό €44 δισ. καλύφθηκε από τον έκτακτο μηχανισμό ρευστότητας ELA (-€25 δισ. σε ετήσια βάση) και €23 δισ. από αναχρηματοδότηση μέσω ΕΚΤ(-€16 δισ. σε ετήσια βάση)²⁴.

Ένα ζήτημα που χρειάζεται, σαφώς, να σχολιαστεί είναι ότι κατά τη διάρκεια της κρίσης οι τράπεζες στην Ελλάδα όχι μόνο αντιμετώπισαν λειτουργικά και οικονομικά ζητήματα, αλλά αναγκάστηκαν να διαμορφώσουν ένα τελείως νέο πλαίσιο του τραπεζικού κλάδου στην χώρα, το οποίο βασίστηκε σε σημαντικό αριθμό συγχωνεύσεων.

Στο πιο κάτω διάγραμμα, περιλαμβάνονται οι μεγαλύτερες τράπεζες που υπήρχαν στην Ελλάδα το 2009, με τα αντίστοιχα ποσοστά της αγοράς που κατείχαν, πέραν των συνεταιριστικών τραπεζών.

²⁴Τράπεζα Πειραιώς, (2017), Έκθεση δραστηριοτήτων 2016, σελ.30

Πηγή: BankingNews, 2016.

Διάγραμμα 1.2 Τράπεζες στην Ελλάδα το 2009

Από τις αναφερόμενες τράπεζες, σήμερα υφίστανται μόνο 4, η Εθνική Τράπεζα, η Τράπεζα Πειραιώς, η Alpha και η Eurobank. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η Πειραιώς έχει απορροφήσει την Τράπεζα Κύπρου και την Αγροτική, ενώ η AlphaBank έχει απορροφήσει την Εμπορική Τράπεζα. Το Ταχυδρομικό Ταμειστήριο περιήλθε στην διαχείριση της Eurobank, ενώ η FBBank και η Probank περιήλθαν στην Εθνική Τράπεζα, μεταξύ άλλων²⁵.

²⁵BankingNews, (2016), «Από τις 18 συγχωνεύσεις τραπεζών τα τελευταία 3-4 χρόνια ποιες ήταν οι πιο επιτυχημένες;», διαθέσιμο στο: <http://bankingnews.gr/index.php?id=253662>, ανακτήθηκε την 1/8/2018.

Κεφάλαιο 2^ο

Παρουσίαση των οικονομικών στοιχείων της Τράπεζας Πειραιώς

Η προηγηθείσα ανάλυση διαμόρφωσε μια σαφή αντίληψη αναφορικά με την εξέλιξη της τρέχουσας κρίσης στην Ελλάδα, καθώς και των επιπτώσεών της στον τραπεζικό τομέα. Στο παρόν κεφάλαιο, γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στην Τράπεζα Πειραιώς η οποία αποτελεί και το κύριο θέμα μελέτης της παρούσας εργασίας.

2.1 Η Τράπεζα Πειραιώς

Η Τράπεζα Πειραιώς είναι ελληνικός τραπεζικός οργανισμός, ο οποίος ιδρύθηκε το 1916, με αρχική επωνυμία Τράπεζα Πειραιώς Εμπορίου, Βιομηχανίας και Ναυτιλίας. Το 1963 εντάχθηκε στον όμιλο της Εμπορικής Τράπεζας και το 1975 πέρασε σε κρατικό έλεγχο, μαζί με την Εμπορική Τράπεζα. Το 1991 ιδιωτικοποιήθηκε εκ νέου και έκτοτε ξεκίνησε μια πορεία συγχωνεύσεων και μεγέθυνσης. Το 1998 απορρόφησε το ελληνικό κατάστημα της ChaseManhattan, μέρος του δικτύου καταστημάτων της CreditLyonnais και προχώρησε, παράλληλα, στην εξαγορά της Τράπεζας Μακεδονίας Θράκης, γεγονός που της έδωσε τη δυνατότητα να διευρύνει σημαντικά το δίκτυο καταστημάτων της. Το 1999 πραγματοποίησε εξαγορά της Τράπεζας Χίου και, παράλληλα, απορρόφησε το κατάστημα στην Ελλάδα της National Westminster Bank. Τον επόμενο χρόνο, προχώρησε σε λειτουργική συγχώνευση όλων των Τραπεζών και το 2002 απέκτησε από το ελληνικό δημόσιο την ETBA, ενώ πραγματοποίησε συμφωνία με τον ολλανδικό ασφαλιστικό όμιλο ING, για συνεργασία σε εξειδικευμένους τομείς. Παράλληλα, επέκτεινε την παρουσία της εκτός Ελλάδος, με κύρια στόχευση στα Βαλκάνια, με αυτόνομη παρουσία στη Βουλγαρία και εξαγορά

τοπικών τραπεζών στην Αλβανία και στη Ρουμανία, ενώ μέρος των δραστηριοτήτων της πραγματοποιείται και στο Ηνωμένο Βασίλειο²⁶.

Η Τράπεζα Πειραιώς, σήμερα, δραστηριοποιείται στην Ελλάδα, με πρωταγωνιστική θέση στην αγορά, και σε 7 ακόμα χώρες, εκ των οποίων 4 μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Λειτουργούν 921 καταστήματα, 660 στην Ελλάδα και 261 στο εξωτερικό. Απασχολεί 18.075 εργαζόμενους, 14.492 στην Ελλάδα και 3.583 στο εξωτερικό, νέοι σε ηλικία (41 έτη μέσος όρος ηλικίας), εξοικειωμένοι με την τεχνολογία, άρτια εκπαιδευμένοι, ευέλικτοι ως προς την υιοθέτηση νέων μεθόδων και πρακτικών.

Θεωρείται πρωτοπόρος σε θέματα ενίσχυσης της αγροτικής και πράσινης επιχειρηματικότητας. Πρωτοπόρος στο πεδίο της φιλικής προς το περιβάλλον και τους χρήστες ηλεκτρονικής τραπεζικής μέσω της ολοκληρωμένης πλατφόρμας webbanking της winbank.

Οι πελάτες της τράπεζας φτάνουν τα 5,6 εκατ. στην Ελλάδα και στις λοιπές χώρες δραστηριότητας. Κρατά σταθερή θέση μεταξύ των πρώτων σε κατάταξη τραπεζών στην Ελλάδα ως προς την ικανοποίηση και την αφοσίωση των πελατών²⁷.

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένα, η Τράπεζα Πειραιώς κατά τη διάρκεια της τρέχουσας οικονομικής κρίσης απορρόφησε, μέσω συγχωνεύσεων, τα κεφάλαια και το πελατολόγιο αρκετών προϋπαρχουσών τραπεζών. Η Τράπεζα Πειραιώς, στο παρελθόν, διέθετε 49-51 δις νεργητικό και τον Ιούλιο του 2012 εκτινάχθηκε στα 74 δις, λόγω της εξαγοράς της Αγροτικής τράπεζας. Το καλοκαίρι του 2013 πραγματοποιήθηκαν, ακόμα, μια σειρά σημαντικών εξαγορών με την Λαϊκή τράπεζα Κύπρου- πρώην Marfin- να προσθέτει 13 δις στο ενεργητικό της Πειραιώς, την Τράπεζα Κύπρου 9 δις, η Ελληνική με 1 δις, ενώ ακολούθησαν η Millenniumbank με 5 δις, η Genikibank με 3 δις και η Πανελλήνια με 600 εκατ. Έτσι, το ενεργητικό της Πειραιώς εκτινάχθηκε στα 85,9 δις ευρώ στο τέλος του 2015, με τις καταθέσεις στα 38 δις ή 29% μερίδιο αγοράς και στα δάνεια 30%. Η Societe Generale, που ήταν ιδιοκτήτης της Genikibank, όσο και η Πορτογαλική BCP, που ήλεγχε την Millenniumbank, κατέβαλλαν κεφάλαια στην Πειραιώς συμμετέχοντας στην αύξηση

²⁶ Εγκυκλοπαίδεια Δομή, (2007), «Τράπεζα Πειραιώς», Αθήνα: Εκδόσεις Δομή.

²⁷ Τράπεζα Πειραιώς (2017), Έκθεση δραστηριοτήτων 2016, σελ. 13-16, 18

κεφαλαίου με 328 εκατ και 275 εκατ ευρώ, αντίστοιχα. Οι κυπριακές τράπεζες έδωσαν 3,5 δις κεφάλαια στην Πειραιώς ως λογιστικό όφελος – και πραγματικό – ενώ η ΑΤΕ έδωσε καλά ποιοτικά στοιχεία στον ισολογισμό της Πειραιώς²⁸.

2.2 Η Τράπεζα Πειραιώς στην ελληνική τραπεζική αγορά

Η Τράπεζα Πειραιώς, διατηρώντας πρωταγωνιστική θέση στην ελληνική τραπεζική αγορά, αποτελεί βασικό μοχλό για την ανασυγκρότηση της ελληνικής οικονομίας. Παράλληλα, εξακολουθεί να διατηρεί τον χαρακτήρα της ως τράπεζας εξειδικευμένης στην παροχή υπηρεσιών προς μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις. Με την ισχυρή κεφαλαιακή της βάση, η Τράπεζα Πειραιώς επιδιώκει να συνεισφέρει ενεργά στην παροχή ρευστότητας προς επιχειρήσεις και νοικοκυριά και να στηρίξει τη χρηματοδότηση φερέγγυων επενδυτικών σχεδίων.

Είναι ο μεγαλύτερος τραπεζικός οργανισμός σε όρους ενεργητικού, δανείων και καταθέσεων στην Ελλάδα, διαδραματίζοντας πρωταγωνιστικό ρόλο στην παροχή τραπεζικών υπηρεσιών και πιστοδοτήσεων, ειδικά προς μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις με ετήσιο κύκλο εργασιών από €2,5 εκατ. έως €50 εκατ. Επιπλέον, η Τράπεζα είναι από τους κύριους παρόχους τραπεζικών υπηρεσιών σε ιδιώτες και ένας από τους κύριους συμβούλους υπηρεσιών κεφαλαιαγοράς και επενδυτικής τραπεζικής, χρηματοδοτικής μίσθωσης και ναυτιλιακής τραπεζικής στην Ελλάδα.

Το πρώτο τρίμηνο του 2017 παρουσίασε αρκετές προκλήσεις για το εγχώριο οικονομικό και τραπεζικό περιβάλλον. Οι προβλεπόμενες μεταρρυθμίσεις από το πρόγραμμα οικονομικής στήριξης της Ελλάδας αναμένεται πως θα επιταχύνουν την ανάκαμψη και την αναδιάρθρωση της οικονομίας, ενώ οι εκτιμήσεις των περισσότερων διεθνών οργανισμών και φορέων προσβλέπουν σε ένα θετικό ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ για το 2017. Προϋπόθεση αποτελεί η επιτυχής κατάληξη της δεύτερης αξιολόγησης του προγράμματος χρηματοδοτικής διευκόλυνσης προς την

²⁸BankingNews, (2016), «Από τις 18 συγχωνεύσεις τραπεζών τα τελευταία 3-4 χρόνια ποιες ήταν οι πιο επιτυχημένες;», διαθέσιμο στο: <http://bankingnews.gr/index.php?id=253662>, ανακτήθηκε την 1/8/2018.

Ελλάδα, που εκτιμάται πως θα έχει σημαντικές θετικές επιδράσεις για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στην ελληνική οικονομία.

Ο Όμιλος Τράπεζας Πειραιώς, ανακοίνωσε στα τέλη Μαΐου 2017 το στρατηγικό του σχέδιο έως το 2020 με την επωνυμία "Agenda 2020", με στόχους είναι η Πειραιώς η πλέον αξιόπιστη Τράπεζα στην Ελλάδα, δημιουργώντας αξία για τους μετόχους, τους πελάτες και τους εργαζομένους της. Η "Agenda 2020" θέτει μεσοπρόθεσμα διακριτές στρατηγικές προτεραιότητες, οι οποίες θα ενισχύσουν την εμπιστοσύνη των μετόχων, των πελατών και των εργαζομένων στις προοπτικές της Τράπεζας, ενώ ταυτόχρονα θα υπερκαλύψουν τους μέχρι σήμερα στόχους της. Έτσι, η Τράπεζα Πειραιώς θα είναι σε θέση να ανταποκριθεί στη μεγάλη πρόκληση της ουσιαστικής υποστήριξης για την επανεκκίνηση της ελληνικής οικονομίας²⁹.

2.3 Δραστηριότητα στην Ελλάδα

Λιανική Τραπεζική

Οι δραστηριότητες του Ομίλου Πειραιώς στη Λιανική Τραπεζική στην Ελλάδα διεξάγονται μέσω της Τράπεζας και του δικτύου καταστημάτων καθώς και μέσω των ψηφιακών καναλιών διανομής, όπως η πλατφόρμα ηλεκτρονικής τραπεζικής winbank και το winbank mobile application.

Το δίκτυο της Τράπεζας Πειραιώς, μεθοδικά και σταθερά, κινείται στα νέα δεδομένα του Παγκόσμιου Τραπεζικού Περιβάλλοντος με συνέπεια και σεβασμό απέναντι στις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες των πελατών της αλλά και με στόχο την περαιτέρω βελτίωση της αποδοτικότητάς του.

Ήδη από το Μάιο του 2016 και σε συνέχεια λεπτομερούς σχεδιασμού δράσεων ευθυγραμμισμένων με τους Στρατηγικούς Στόχους της Τράπεζας, τέθηκαν σε εφαρμογή Πιλοτικές Ενέργειες σε επιλεγμένα καταστήματα του δικτύου, με γνώμονα την βελτιστοποίηση της λειτουργικής αποτελεσματικότητας Καταστήματος, την

²⁹Τράπεζα Πειραιώς (2017), Έκθεση δραστηριοτήτων 2016, σελ. 50

αποσυμφόρηση παραδοσιακών ταμειακών συναλλαγών προς Ψηφιακά Δίκτυα, την βελτιστοποίηση αποτυπώματος Δικτύου Καταστημάτων, καθώς και την αύξηση πιστότητας και αποδοτικότητας πελάτη, μέσω ενεργειών ενίσχυσης της εμπορικής δραστηριότητας του Καταστήματος.

2.3.1 Ανάπτυξη Εργασιών Λιανικής Τραπεζικής

Δημιουργήθηκε στο ανανεωμένο e-banking (winbank) της Τράπεζας εξειδικευμένη σελίδα για τους πελάτες του PersonalBanking, με πρόσβαση σε πληροφορίες που τους αφορούν.

Εμπλουτίστηκε περαιτέρω η σελίδα του PersonalBanking στο internet, με εργαλεία που αναδεικνύουν το όφελος που προκύπτει από την ένταξη σε αυτό το μοντέλο εξυπηρέτησης, καθώς και με στοχευμένες ενημερώσεις για υπηρεσίες και προϊόντα προσαρμοσμένα στις ανάγκες τους.

Υποστηρίχθηκαν οι Προσωπικοί Συνεργάτες και η άμεση ιεραρχία τους με εκπαιδευτικό υλικό και εξειδικευμένες ενημερώσεις για τρόπους διάγνωσης και αντίδρασης στους προβληματισμούς του πελάτη, τα θέματα της αγοράς και του ανταγωνισμού.

Αναπτύχθηκαν νέες λειτουργικότητες στα υποστηρικτικά εργαλεία των Προσωπικών Συνεργατών που επιτρέπουν την ολοκληρωμένη και ταχύτερη παρακολούθηση των πωλησιακών διαδικασιών και της σχέσης με τον πελάτη.

Ενισχύθηκε περαιτέρω η Ομάδα Τηλεφωνικής Εξυπηρέτησης των πελατών PersonalBanking στην Πειραιώς Direct Services (PDS) για την αρτιότερη και ταχύτερη εξυπηρέτηση του πελάτη.

Ενισχύθηκαν οι συνδυασμένες δράσεις με μονάδες της Τράπεζας και εξωτερικούς φορείς για τη στοχευμένη προώθηση προϊόντων και την ενημέρωση του πελάτη για ειδικές συνεργασίες και υπηρεσίες. Υλοποιήθηκαν προωθητικές ενέργειες σε προϊόντα

αιχμής και προσαρμόστηκε το επικοινωνιακό υλικό στα πρότυπα του Personal Banking brand.

Το Small Business Banking Segment (Μικρές Επιχειρήσεις και Επαγγελματίες με κύκλο εργασιών έως €2,5 εκατ.) αποτελεί σημαντικό τμήμα του συνολικού καταθετικού και δανειακού χαρτοφυλακίου της Τράπεζας.

Η Μονάδα Εμπορικού Προγραμματισμού, Παρακολούθησης Ποιότητας και Αποδοτικότητας, μέσα από το φάσμα των δραστηριοτήτων της, συνέβαλε στον καθορισμό και συντονισμό ενός κοινού πλαισίου για το σχεδιασμό, τη σύνθεση και τη συστηματική παρακολούθηση της στρατηγικής του Τομέα Λιανικής Τραπεζικής Δικτύων και Καταθέσεων³⁰.

Η Μονάδα Customer Experience & Loyalty, με στόχο την επίτευξη εξαιρετικής εμπειρίας για τους πελάτες (Customer Experience Excellence), εστιάζει σε στρατηγικές διαδικασίες διαχείρισης και διαρκούς βελτίωσης της εμπειρίας του πελάτη. Στο πλαίσιο αυτό, στις 23 Νοεμβρίου 2016 εγκαινιάστηκε με επιτυχία το πρόγραμμα yellow, προσφέροντας έτσι απτή και συναισθηματική αξία στον πελάτη και ενισχύοντας συγχρόνως την κερδοφορία και την εισροή εσόδων στη Λιανική Τραπεζική. Το νέο πρόγραμμα επιβράβευσης yellow αφορά τη συνολική σχέση του ιδιώτη πελάτη με την Τράπεζα. Ο πελάτης-μέλος του προγράμματος κερδίζει yellows για απλές κινήσεις και καθημερινές συναλλαγές με την Τράπεζα. Τα yellows μπορεί να τα εξαργυρώσει στους 18 Συνεργάτες του Προγράμματος:

Customer Value Management

Συνδυάζοντας σύγχρονες τεχνικές analytics, όπως multidimensional behavior segmentation, predictive modeling και event-triggered marketing, η Μονάδα Customer Value Management διαμόρφωσε ένα δομημένο πλάνο ανάπτυξης και επικοινωνίας πελατών που υλοποιήθηκε πρωτίστως μέσω των εσωτερικών καναλιών της Τράπεζας.

³⁰Τράπεζα Πειραιώς (2017), Έκθεση δραστηριοτήτων 2016, σελ. 62

Έκδοση Καρτών – CardIssuing

Το 2016 ήταν μία ιδιαίτερα σημαντική χρονιά για όλη την αγορά καρτών, δεδομένης της μεγάλης αύξησης συναλλαγών σε πλήθος και αξία, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα την καθιέρωση του «πλαστικού» στο μυαλό του μέσου καταναλωτή ως βασικού μέσου πληρωμών. Ειδικότερα για την Τράπεζα Πειραιώς, οι χρεωστικές κάρτες ακολούθησαν μία θεαματικά ανοδική πορεία σε σχέση με το 2015, αυξάνοντας κατά 182% το πλήθος και 145% τον όγκο των συναλλαγών αγορών.

ePAYMENTS/easypay POINT

Το 2016, μέσω της πλατφόρμας ePOSPaycenter, ξεκίνησε η διάθεση της υπηρεσίας MyBank, προκειμένου να μπορεί να αξιοποιηθεί από τις ελληνικές επιχειρήσεις η πανευρωπαϊκή υπηρεσία πληρωμών της Preta S.A.S. για πληρωμές μέσω Διαδικτύου, εναλλακτικά του κυκλώματος αποδοχής και εκκαθάρισης καρτών πληρωμής. Με την υπηρεσία easypay POINT, προσφέρεται η δυνατότητα είσπραξης λογαριασμών και οφειλών σε τρίτα συνεργαζόμενα με την Τράπεζα σημεία.

Retail Banking Fraud Management (RBFM)

Το RetailBankingFraudManagement (RBFM) τοποθετείται το 2016 στην Ηλεκτρονική Επιχειρηματικότητα, υπό τη Διεύθυνση της Λιανικής Τραπεζικής. Κύρια αρμοδιότητά του είναι η πρόληψη και η διατήρηση της ασφάλειας των συναλλαγών για τους χώρους ευθύνης που εποπτεύει στη Λιανική και Ηλεκτρονική Τραπεζική.

2.3.2 Τραπεζοασφαλιστικά Προϊόντα και Πρακτόρευση Ασφαλειών

Ασφαλιστικές Εργασίες – Bancassurance

Η Μονάδα Bancassurance της Τράπεζας Πειραιώς συστάθηκε το 2008, με στόχο την ανάπτυξη συστηματικών πωλήσεων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, μέσω των καταστημάτων αλλά και μέσω των εναλλακτικών καναλιών επικοινωνίας με τον πελάτη (callcenter, πλατφόρμα ηλεκτρονικής τραπεζικής winbank).

Με εξειδικευμένη τεχνογνωσία, καινοτόμα προϊόντα και τη βέλτιστη ποιότητα εξυπηρέτησης, αποσκοπεί στην αξιοποίηση των στρατηγικών συνεργασιών με τις

ασφαλιστικές εταιρείες NN EAAEZ και ERGO AAEZ, μεγιστοποιώντας τα αποτελέσματα και τα οφέλη, τόσο για την Τράπεζα όσο και για τους πελάτες. Σε συνεργασία με τη θυγατρική εταιρεία Πειραιώς Πρακτορειακή, καθώς και με τις λοιπές τραπεζικές Μονάδες, στοχεύει στη δημιουργία ολοκληρωμένων τραπεζοασφαλιστικών προϊόντων και μηχανισμών αυτόματης διαχείρισης και εξυπηρέτησης των πελατών.

Οι βασικοί άξονες λειτουργίας, βελτίωσης και παρακολούθησης είναι:

- ✓ Η αποτελεσματική πώληση τραπεζοασφαλιστικών προϊόντων, παράλληλα με τη σωστή, ποιοτική και άμεση εξυπηρέτηση του πελάτη, μέσω της παρακίνησης και της εκπαίδευσης των στελεχών πωλήσεων των καταστημάτων.
- ✓ Η συνεχόμενη εξέλιξη των απαιτούμενων διαδικασιών και συστημάτων πωλήσεων και διαχείρισης ασφαλιστικών εργασιών για την παρακολούθηση της ποιότητας πωλήσεων και της διατηρησιμότητας του χαρτοφυλακίου.
- ✓ Η ανάπτυξη εργαλείων και η αυτοματοποίηση των διαδικασιών για την ταχύτερη εξυπηρέτηση των πελατών.
- ✓ Η αναδιάρθρωση των υφιστάμενων προσφερόμενων προϊόντων και η δημιουργία νέων εξειδικευμένων και ευέλικτων προϊόντων για τη στοχευμένη κάλυψη αναγκών διαφορετικών segments, προσφέροντας πάντα το υψηλότερο επίπεδο εξυπηρέτησης.
- ✓ Η πλήρης υποστήριξη προϊόντων/συνεργασιών Συμβολαιακής Γεωργίας και Κτηνοτροφίας.
- ✓ Η σταθερή ανάπτυξη της ομάδας του Bancassurance και κυρίως των Sales Coaches για τη βέλτιστη εξυπηρέτηση και υποστήριξη του Δικτύου σε θέματα διαδικασιών και
- ✓ πωλήσεων³¹.

Σήμερα, τα ασφαλιστικά προϊόντα προσφέρονται μέσω της Πειραιώς Πρακτορειακή Ασφαλιστικών Εργασιών ΑΕ και της Πειραιώς Μεσίτες Ασφαλιστικών και Αντασφαλιστικών Εργασιών ΑΕ.

³¹Τράπεζα Πειραιώς (2017), Έκθεση δραστηριοτήτων 2016, σελ. 68

2.3.3 Τραπεζική Επιχειρήσεων

Στην Ελλάδα, ο Όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς κατέχει ιστορικά ισχυρή θέση στην παροχή υπηρεσιών χρηματοδότησης σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Προσφέρει μία ευρεία γκάμα από καταθετικά και χρηματοδοτικά προϊόντα προς επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των συμβουλευτικών υπηρεσιών σε οικονομικά και επενδυτικά θέματα και σε παροχή δανείων, υπηρεσιών συναλλάγματος, ασφαλιστικών προϊόντων, υπηρεσιών θεματοφυλακής και υπηρεσιών εισαγωγών-εξαγωγών.

Πίστη Μεγάλων Επιχειρήσεων

Η Τράπεζα Πειραιώς συμμετέχει στην εγκριτική διαδικασία τόσο για το χαρτοφυλάκιο ευθύνης Μεγάλων Επιχειρήσεων, Ναυτιλιακής Τραπεζικής, Σύνθετων Χρηματοδοτήσεων και Recovery Corporate & Shipping όσο και για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο των θυγατρικών τραπεζών εξωτερικού, καθώς και των ορίων ανάληψης κινδύνου διεθνών χρηματοδοτικών οργανισμών.

Σε συνεργασία με εξωτερικούς συμβούλους, ενεργά σε σημαντικά έργα που αφορούν τη βέλτιστη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων πιστοδοτήσεων, καθώς και σε έργα που αποσκοπούν στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών έγκρισης, διαχείρισης και παρακολούθησης του πιστωτικού κινδύνου.

Πίστη Μεσαίων Επιχειρήσεων

Λόγω της παρατεταμένης ύφεσης στην Ελλάδα και των αρνητικών επιπτώσεων αυτής στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, είναι αναγκαία η εφαρμογή αυστηρών κριτηρίων αξιολόγησης του χαρτοφυλακίου πιστοδοτήσεων μεσαίων και μικρών επιχειρήσεων και η προσεκτική ανάπτυξη αυτού³².

Η Τράπεζα επικεντρώνεται κυρίως στην ικανοποίηση αιτημάτων νέων πιστοδοτήσεων σε βιώσιμες επιχειρήσεις, κάνοντας χρήση αναπτυξιακών

³²Τράπεζα Πειραιώς (2017), Έκθεση δραστηριοτήτων 2016, σελ. 70

προγραμμάτων στα οποία συμμετείχε η Τράπεζα και αξιοποιώντας εργαλεία συγχρηματοδότησης και επιμερισμού του κινδύνου που αυτά παρείχαν.

Πίστη Μικρών Επιχειρήσεων

Η Πίστη Μικρών Επιχειρήσεων διαθέτει εσωτερική τμηματοποίηση, η οποία επιτρέπει τη βαθιά γνώση των διαφόρων τμημάτων του πελατολογίου που διαχειρίζεται (μικρές επιχειρήσεις, ελεύθερους επαγγελματίες, αγρότες), διασφαλίζοντας την άμεση εξυπηρέτηση των πιστοδοτικών αναγκών νευραλγικών τμημάτων της ελληνικής οικονομίας, που έχουν πληγεί ιδιαίτερα από την οικονομική κρίση.

Καταθέσεις Επιχειρήσεων

Η θετική αλλαγή του οικονομικού κλίματος της χώρας συνέβαλε και στη βελτίωση των καταθέσεων των επιχειρήσεων κατά τη διάρκεια του 2016. Οι καταθέσεις των επιχειρήσεων στην Ελλάδα αυξήθηκαν κατά 16% και διαμορφώθηκαν στα €9,7 δισ.

Χορηγήσεις Επιχειρήσεων

Ο Όμιλος Πειραιώς διατηρεί σημαντική παρουσία στις χρηματοδοτήσεις επιχειρήσεων στην εγχώρια αγορά, με διασπορά σε όλους τους κλάδους της οικονομίας και με έμφαση στην παροχή υπηρεσιών προς τις μεσαίου και μικρού μεγέθους επιχειρήσεις. Το σύνολο των δανείων προς επιχειρήσεις στην Ελλάδα στις 31.12.2016 διαμορφώθηκε σε €41,5 δισ.

Η χορήγηση εμπορικών δανείων πραγματοποιείται κατά κύριο λόγο με τη μορφή πιστωτικών γραμμών με κυμαινόμενα επιτόκια. Επιπλέον, ο Όμιλος παρέχει εγγυητικές επιστολές και εγγυήσεις για τους πελάτες του. Επίσης, έχει χορηγήσει δάνεια σε όλους τους επιχειρηματικούς κλάδους, με ιδιαίτερη έμφαση στο εμπόριο, τη βιομηχανία, τη βιοτεχνία, τις κατασκευές, την ενέργεια, τις υποδομές, τον τουρισμό, τη ναυτιλία, αλλά και την αγροτική παραγωγή³³.

Τραπεζική Μεγάλων Επιχειρήσεων

³³Τράπεζα Πειραιώς (2017), Έκθεση δραστηριοτήτων 2016, σελ. 70

Το πεδίο των δραστηριοτήτων της Τραπεζικής Μεγάλων Επιχειρήσεων περιλαμβάνει την παροχή τραπεζικών υπηρεσιών, τα δάνεια για σύνθετες συναλλαγές, τη χρηματοδότηση έργων, τη χρηματοδότηση επενδύσεων σε ακίνητα, καθώς και την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε σχέση με την αναδιάρθρωση χρεών και μεγάλων έργων υποδομής(συμβουλευτική υποδομών).

Ναυτιλιακή Τραπεζική

Η Τράπεζα διατηρεί μακρόχρονη παρουσία στη χρηματοδότηση της ναυτιλίας, παρέχοντας ευρύ και ολοκληρωμένοφάσμα χρηματοδοτικών υπηρεσιών σε ναυτιλιακούς ομίλους ελληνικών συμφερόντων.

Οι υπηρεσίες που προσφέρονται από τη Ναυτιλιακή Τραπεζική αφορούν κυρίως τη χρηματοδότηση της αγοράςπontonόρων πλοίων (μεταφοράς ξηρού φορτίου, υγρού φορτίου και εμπορευματοκιβωτίων) και την κάλυψη των εξειδικευμένων αναγκών ναυτιλιακών εταιρειών (έκδοση εγγυητικών επιστολών, χρηματοδότηση κεφαλαίου κίνησης, cashmanagement, webbanking, μετατροπές νομισμάτων). Ταυτόχρονα, έμφαση εξακολουθεί να δίνεται στην ανάπτυξη παράπλευρων εργασιών και προώθηση του συνόλου των προϊόντων της Τράπεζας.

Τραπεζική Μεσαίων και Μικρών Επιχειρήσεων

Κατεξοχήν επιχειρηματικό πεδίο για την Τράπεζα Πειραιώς είναι η παροχή τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών προς το χώρο των μεσαίων και μικρών επιχειρήσεων, τον οποίο με συνέπεια στηρίζει για δύο σχεδόν δεκαετίες στην Ελλάδα. Η Τράπεζα παρέχει υπηρεσίες και στους δύο τομείς των Μεσαίων και Μικρών Επιχειρήσεων (ΜΜΕ). Μέσω του ειδικούτομέα ευθύνης των Μικρών Επιχειρήσεων και Επαγγελματιών καλύπτει τους πελάτες που έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών έως €2,5 εκατ., ενώ τα 14 εξειδικευμένα επιχειρηματικά κέντρα της Τράπεζας καλύπτουν γεωγραφικά το σύνολοτης επικράτειας των ΜΜΕ με ετήσιο κύκλο εργασιών από €2,5 εκατ. έως €50 εκατ.

Η παρατεταμένη ύφεση των τελευταίων ετών στην Ελλάδα έχει επηρεάσει σημαντικά την ανάπτυξη των μεσαίωνκαι μικρών επιχειρήσεων. Η κάμψη της ζήτησης συμπάρεσυρε τον κύκλο εργασιών των επιχειρήσεων, γεγονός που,σε συνδυασμό με

την περιορισμένη ρευστότητα και την αβεβαιότητα για τις οικονομικές εξελίξεις, καθιστά το περιβάλλον δυσμενές για την επιχειρηματική δραστηριότητα. Ωστόσο, η προσέγγιση του συγκεκριμένου τμήματος της αγοράς προσφέρει μεγάλο περιθώριο για αξιοποίηση ευκαιριών προώθησης νέων υπηρεσιών και προϊόντων.

Τα εξειδικευμένα επιχειρηματικά κέντρα της Τράπεζας και το Δίκτυο καταστημάτων της καλύπτουν το σύνολο των μεσαίων και μικρών επιχειρήσεων. Η Τράπεζα, επενδύοντας σημαντικά στον εμπλουτισμό της τεχνογνωσίας των στελεχών της και σχεδιάζοντας απλοποιημένες διαδικασίες και ψηφιακές λύσεις για τη διεκπεραίωση καθημερινής φύσεως εργασιών, στοχεύει στην παροχή υψηλής ποιότητας εξυπηρέτησης προς τη συγκεκριμένη κατηγορία πελατών.

Παράλληλα, επιτυγχάνεται η εναρμόνιση με τα εκάστοτε πιστοδοτικά κριτήρια και ο καλύτερος έλεγχος της ποιότητας των δανείων. Τέλος, σημειώνεται ότι τα επιχειρηματικά κέντρα της Τράπεζας αναλαμβάνουν επιπρόσθετα και την αξιολόγηση αιτημάτων για επιχειρήσεις των οποίων τα χρηματοδοτικά αιτήματα έχουν ειδικό ή σύνθετο χαρακτήρα (μέσω Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, με εγγύηση Ελληνικού Δημοσίου ή με Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις)³⁴.

³⁴Τράπεζα Πειραιώς, Έκθεση δραστηριοτήτων 2016, σελ. 53, 78

Κεφάλαιο 3^ο

Ανάλυση των οικονομικών μεγεθών της Τράπεζας Πειραιώς

Στο παρόν κεφάλαιο πραγματοποιείται σχολιασμός των οικονομικών μεγεθών της Τράπεζας Πειραιώς, κατά τα τελευταία έτη. Στόχος, μεταξύ άλλων, είναι να εντοπιστεί η επιρροή της αλλαγής που επήλθε στην Ελλάδα στον τραπεζικό κλάδο κατά τα χρόνια της κρίσης και, συγκεκριμένα, στα περιουσιακά στοιχεία και το ενεργητικό της μελετώμενης τράπεζας.

3.1 Διαχρονική ανάλυση βασικών οικονομικών μεγεθών Ισολογισμού

Στην ενότητα που ακολουθεί, πραγματοποιείται ανάλυση των βασικών οικονομικών μεγεθών του Ισολογισμού της Τράπεζας Πειραιώς για τα έτη 2009 έως και 2016, δηλαδή από το έτος όπου άρχισαν να εμφανίζονται τα πρώτα σημάδια της οικονομικής ύφεσης. Αυτά τα μεγέθη είναι οι απαιτήσεις από πελάτες, οι καταθέσεις και τα ομόλογα λιανικής, αλλά και τα σύνολα του ενεργητικού, των ιδίων κεφαλαίων και των υποχρεώσεων.

Πίνακας 3.1 Βασικά μεγέθη Ισολογισμού

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Απαιτήσεις από πελάτες	37.688.258	37.638.076	35.633.795	52.628.683	62.365.774	57.143.022	50.591.193	49.707.608
Καταθέσεις και ομόλογα λιανικής	30.755.290	29.994.998	22.038.103	36.971.208	54.279.320	54.830.834	39.357.642	42.364.829
Σύνολο Ενεργητικού	54.279.791	57.680.295	49.352.308	70.406.161	92.009.592	89.289.696	87.933.978	81.500.534
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	3.614.235	3.273.732	-1.939.838	-2.315.505	8.542.898	7.322.242	10.020.526	9.823.738
Σύνολο Υποχρεώσεων	50.665.556	54.406.564	51.292.146	72.721.666	83.466.694	81.967.454	77.913.452	71.676.796

Πηγή: Ετήσια δελτία Τράπεζας Πειραιώς (2009-2016)

Τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα, έχουν διαμορφώσει και τα παρακάτω διάγραμματα. Το πρώτο αφορά στις απαιτήσεις από τους πελάτες της Τράπεζας Πειραιώς.

Διάγραμμα 3.1 Απαιτήσεις από πελάτες

Μελετώντας, αρχικά, την εξέλιξη των απαιτήσεων από τους πελάτες, παρατηρείται ότι από οι μεγαλύτερες τιμές εντοπίζονται στο διάστημα 2012-2014, περίοδος που θεωρείται ότι κορυφώθηκε η τρέχουσα κρίση στην Ελλάδα. Αυτό, μάλλον, θεωρείται λογικό, καθώς η πλειονότητα των Ελλήνων πολιτών δεν ήταν σε θέση να καλύψει τις υποχρεώσεις της, όχι μόνο έναντι της αυξημένης φορολογίας, αλλά και έναντι του τραπεζικού δανεισμού. Επίσης, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένα, η Τράπεζα Πειραιώς, κατά το διάστημα αυτό, απορρόφησε το πελατολόγιο άλλων τραπεζών που έπαψαν την λειτουργία τους, κάτι που δικαιολογεί και τον αυξημένο όγκο των απαιτήσεων.

Το παρακάτω διάγραμμα αναπαριστά την ποσοστιαία μεταβολή τις απαιτήσεις από πελάτες.

Διάγραμμα 3.2 Ποσοστιαία μεταβολή απαιτήσεων από πελάτες

Και εδώ εντοπίζεται ο ρόλος των τραπεζικών συγχωνεύσεων που κατά το διάστημα 2012-2013 αύξησαν κατακόρυφα τις απαιτήσεις της τράπεζας έναντι των πελατών της.

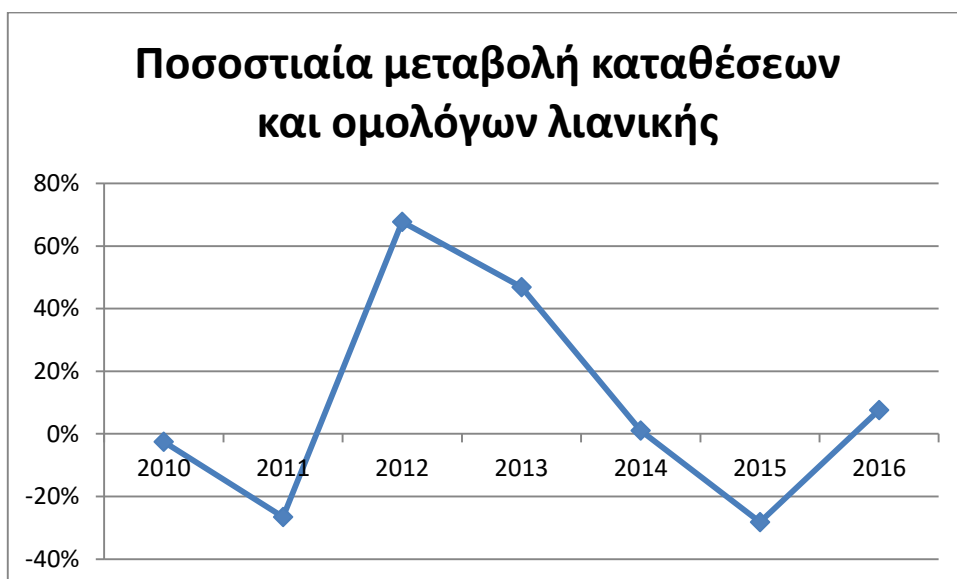
Η απορρόφηση νέων πελατών, από την άλλη, εξηγεί και την αύξηση στις καταθέσεις που εμφανίζεται κατά την περίοδο από το 2012 κι έπειτα. Το παρακάτω διάγραμμα αφορά στις καταθέσεις και τα ομόλογα για το διάστημα 2009-2016.

Διάγραμμα 3.3Καταθέσεις και ομόλογα λιανικής

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

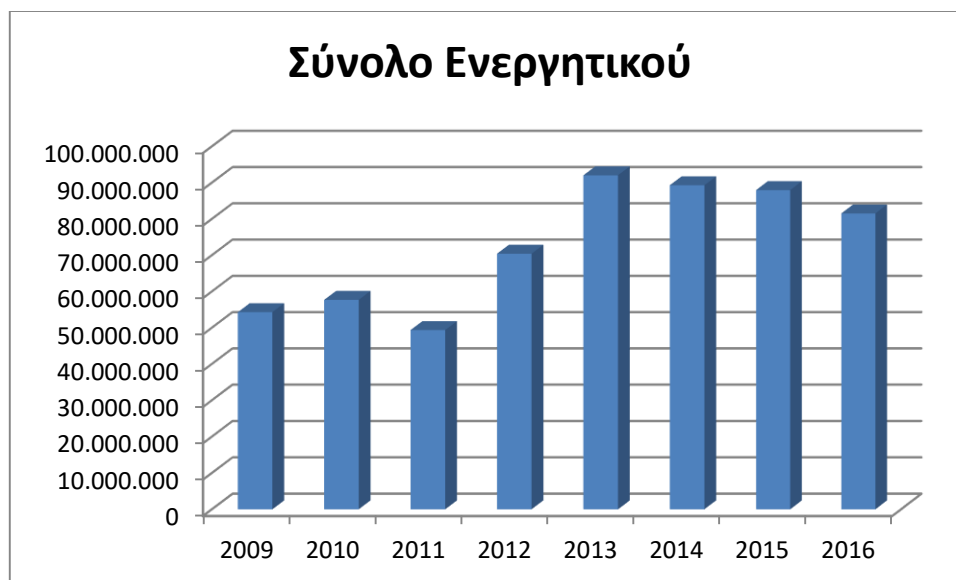
Από το 2013 κι έπειτα, τα εν λόγω μεγέθη εμφανίζονται ενισχυμένα. Η ποσοστιαία εξέλιξη εμφανίζεται και στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 3.4Ποσοστιαία μεταβολή καταθέσεων και ομολόγων λιανικής

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

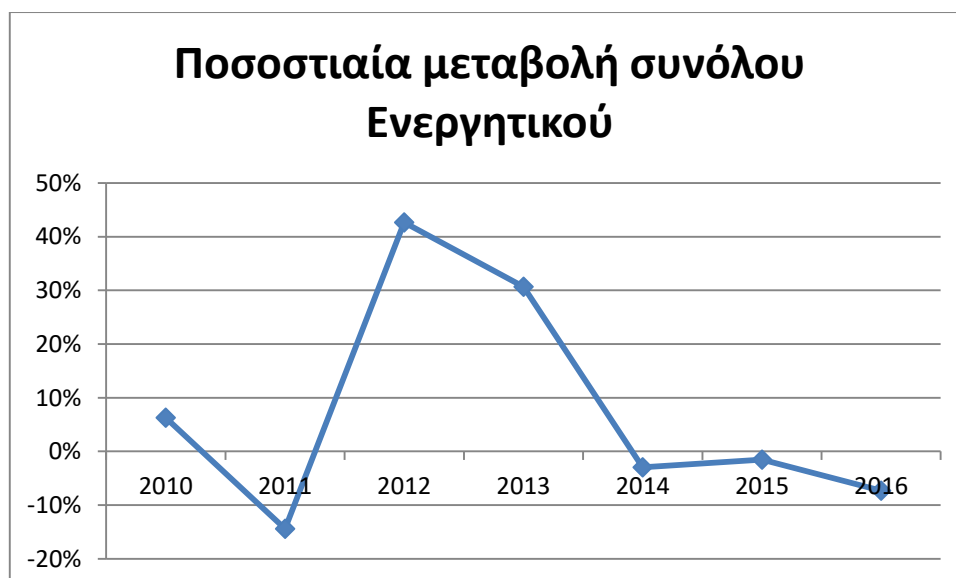
Η αύξηση των καταθέσεων και της διαχείρισης των δανείων άλλων τραπεζών, αύξησαν και το ενεργητικό. Η σχετική εξέλιξη αναπαριστάται στο πιο κάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 3.5 Σύνολο Ενεργητικού

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Όπως καταδεικνύεται, από το 2013 κι έπειτα το ενεργητικό της τράπεζας εμφανίζεται ενισχυμένο σημαντικά. Η εισροή νέων κεφαλαίων ήταν, σαφώς, ο κρισιμότερος παράγοντας σε αυτό. Η ποσοστιαία μεταβολή, επίσης, εμφανίζεται στην συνέχεια.

Διάγραμμα 3.6 Ποσοστιαία μεταβολή συνόλου Ενεργητικού

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Η ενίσχυση των καταθέσεων και της διαχείρισης των δανείων, καθώς και η αύξηση των ενεργητικών στοιχείων της τράπεζας, αύξησαν καθοριστικά και τα ίδια κεφάλαιά της, όπως διαφαίνεται στο πιο κάτω διάγραμμα. Η είσπραξη τόκων, μεταξύ άλλων, από τις δανειακές παροχές, συνέβαλλαν σε αυτό.

Διάγραμμα 3.7 Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Η σχετική ποσοστιαία μεταβολή, αναπαριστάται στο πιο κάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 3.8 Ποσοστιαία μεταβολή συνόλου Ιδίων Κεφαλαίων

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

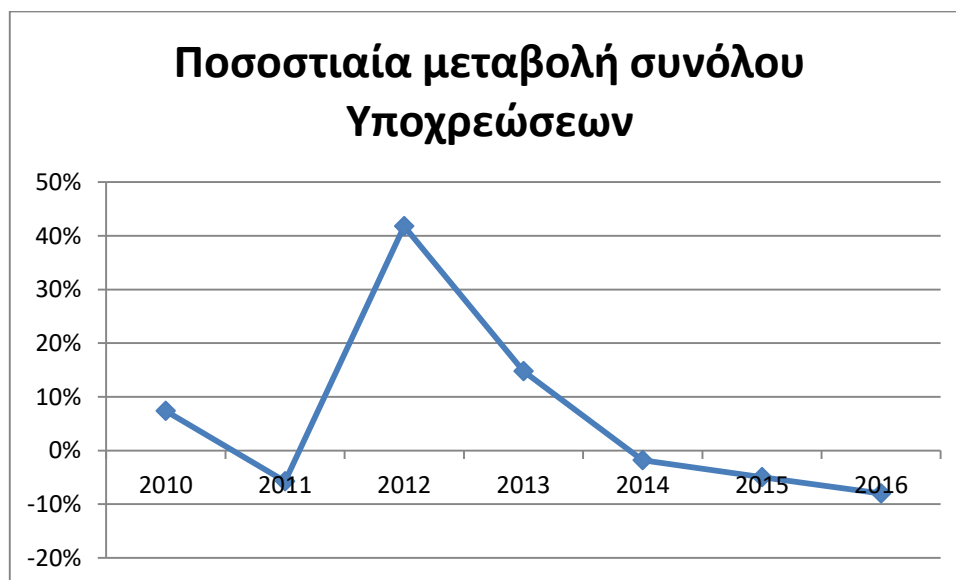
Αντίθετα, η ανάληψη από απασχόλησης επιπλέον προσωπικού καθώς και άλλων λειτουργικών εξόδων, από από τράπεζες που απορροφήθηκαν, αύξησαν από υποχρεώσεις.

Διάγραμμα 3.9 Σύνολο Υποχρεώσεων

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Από την χρονική στιγμή που η Τράπεζα Πειραιώς ξεκίνησε να απορροφά άλλες τράπεζες, όπως ήταν αναμενόμενο, εκτός από τις καταθέσεις της ενίσχυσε και τις γενικές υποχρεώσεις της.

Διάγραμμα 3.10 Ποσοστιαία μεταβολή συνόλου Υποχρεώσεων

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

3.2 Διαχρονική ανάλυση βασικών οικονομικών μεγεθών Αποτελεσμάτων Χρήσης

Η κατάσταση των Αποτελεσμάτων Χρήσεως περιλαμβάνει τα μεγέθη των εσόδων από πωλήσεις, το κόστος πωληθέντων, το κόστος των λειτουργικών δαπανών, το φόρο εισοδήματος και τα καθαρά κέρδη. Ουσιαστικά, η κατάσταση αυτή περιέχει υψίστης σημασίας πληροφοριακά στοιχεία για μια επιχείρηση γι' αυτό και βρίσκεται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος των αναλυτών, οι οποίοι από τη μελέτη των μεγεθών της, σε συνδυασμό με την ανάλυση του Ισολογισμού, πληροφορούνται σχετικά με τις δυνατότητες και τις αδυναμίες της³⁵.

³⁵Γκλεζάκος, Μ., (2004), *Εισαγωγή στην ανάλυση της οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων*, Εκπαιδευτικό Υλικό, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Τμήμα Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης.

Τα Αποτελέσματα Χρήσης μετρούν, ουσιαστικά, την αποδοτικότητα της λειτουργίας της επιχείρησης για κάθε περίοδο. Αν με τον Ισολογισμό απεικονίζεται η περιουσιακή κατάσταση της οικονομικής μονάδας στο τέλος της χρήσης, με τα Αποτελέσματα Χρήσεως καταδεικνύεται η πορεία της επιχείρησης κατά τη διάρκεια της εν λόγω χρήσης³⁶.

Στον πιο κάτω πίνακα περιλαμβάνονται δεδομένα από τις καταστάσεις των Αποτελεσμάτων Χρήσεως της Τράπεζας Πειραιώς για το διάστημα 2009-2016.

Πίνακας 3.2 Βασικά μεγέθη Αποτελεσμάτων Χρήσης

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Καθαρά έσοδα τόκων	1.104.884	1.206.898	1.172.615	1.027.520	1.662.154	2.000.446	1.877.220	1.810.713
Σύνολο καθαρών εσόδων	1.662.625	1.499.056	1.222.220	2.217.339	1.987.255	2.442.854	2.393.107	2.366.052
Σύνολο εξόδων	-893.479	-883.957	-823.416	-909.477	-1.637.323	-1.532.976	-1.472.681	-1.322.067
Κέρδη προ φόρων	286.615	10.749	-7.516.151	-1.185.367	1.747.712	-3.047.098	-2.929.953	-167.781
Κέρδη μετά φόρων								

Πηγή: Ετήσια δελτία Τράπεζας Πειραιώς (2009-2016)

Το διάγραμμα που ακολουθεί αφορά στην πορεία των εσόδων από τόκους.

³⁶Ρεβανόγλου, Μ., Α. & Γεωργόπουλος, Δ., Ι., (2003), *Γενική Λογιστική με Ε.Γ.Α.Σ.*, Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks.

Διάγραμμα 3.11 Καθαρά έσοδα τόκων

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Τα έσοδα από τόκους αυξήθηκαν σταθερά κατά την μελετώμενη περίοδο. Μια κάμψη εντοπίζεται μόνο το 2012, έτος κορύφωσης της κρίσης, όπου μάλλον οι πολίτες αδυνατούσαν σημαντικά να καταβάλλουν τόκους για τα δάνεια που είχαν λάβει.

Η πιο πάνω εξέλιξη αποτυπώνεται και στην ποσοστιαία μεταβολή των καθαρών εσόδων από τόκους της τράπεζας.

Διάγραμμα 3.12 Ποσοστιαία μεταβολή καθαρών εσόδων τόκων

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Αναφορικά με το σύνολο των καθαρών εσόδων, διαμορφώνεται το πιο κάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 3.13 Σύνολο καθαρών εσόδων

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Όπως καταδεικνύεται, τα έσοδα της τράπεζας ενισχύθηκαν σημαντικά από το 2012 κι έπειτα. Και σε αυτή τη περίπτωση, προφανώς, διαδραμάτισε ρόλο η συγχώνευση με άλλες τράπεζες, καθώς αυξήθηκαν οι απαιτήσεις.

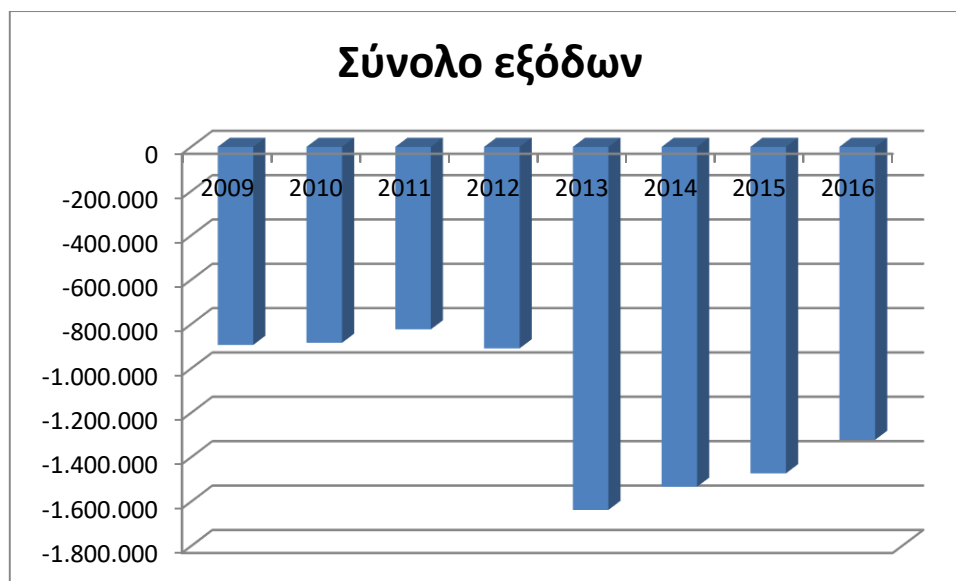
Η αντίστοιχη ποσοστιαία μεταβολή είναι η παρακάτω.

Διάγραμμα 3.14 Ποσοστιαία μεταβολή συνόλου καθαρών εσόδων

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Σε σχέση με την εξέλιξη των εξόδων της Τράπεζας Πειραιώς, διαμορφώνεται το παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 3.15 Σύνολο εξόδων

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Μέχρι το 2012, τα έξοδα της τράπεζας διατηρήθηκαν, περίπου, στα ίδια επίπεδα. Από το 2013, όμως, παρατηρείται μια κατακόρυφη άνοδος. Αυτό οφείλεται, επίσης, στους προσδιοριστικές παράγοντες που αναφέρθηκαν προηγούμενα. Δηλαδή, η τράπεζα απορροφώντας άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, σαφώς, αύξησε τις υποχρεώσεις τις σε μισθούς, σε λειτουργικά έξοδα από τα εν ενεργεία καταστήματα που πλέον διαθέτετε και λοιπά. Σε αυτά μπορούν να προστεθούν οι τυχόν δαπάνες εκπαίδευσης του προσωπικού. Οι νέοι εργαζόμενοι έπρεπε να προσαρμοστούν στους κανόνες και τις διατάξεις της νέας εργοδοσίας, ενώ, ταυτόχρονα, όλοι οι εργαζόμενοι θα έπρεπε να λάβουν κατάρτιση για την διαχείριση περιπτώσεων που μέχρι τότε δεν είχαν αντιμετωπίσει. Λόγου χάρη, η σωρεία πτωχεύσεων επιχειρήσεων οι οποίες διέθεταν λογαριασμούς σε τράπεζες χρειαζόταν ιδιαίτερο χειρισμό, ιδίως, μετά από τις συνεχείς νέες νομοθετικές ρυθμίσεις που λαμβάνουν χώρα κατά τα τελευταία χρόνια.

Η ποσοστιαία μεταβολή των προαναφερόμενων εξόδων, αναπαριστάται στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 3.16 Ποσοστιαία μεταβολή συνόλου εξόδων

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Κι εδώ είναι εμφανής η κορύφωση του 2013, ενώ από εκεί κι έπειτα τα έξοδα μειώθηκαν σημαντικά. Σε αυτό συνέβαλλε, ίσως, ο περιορισμός των λειτουργικών εξόδων, αλλά και ο μεγάλος αριθμός εθελούσιας αποχώρησης στελεχών από την Τράπεζα- με τις σχετικές αποζημιώσεις- φαινόμενο που παρατηρείται εκτενώς στον τραπεζικό κλάδο κατά την τελευταία, τουλάχιστον, οκταετία.

Αν και η τράπεζα Πειραιώς εμφάνισε ενισχυμένα έσοδα συνολικά, όσο και από τόκους, ειδικότερα, φαίνεται ότι η κερδοφορία της δεν διαμορφώθηκε αντίστοιχα. Μάλιστα, από το 2013 και μετά εμφανίζει κέρδη, αν και μειωμένα, όπως καταδεικνύεται και στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 3.17Κέρδη προ φορων

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Η αύξηση των λειτουργικών εξόδων, όπως και οι λοιπές υποχρεώσεις που χρειάζεται να καλύψει μια τράπεζα, φαίνεται ότι περιορίζουν την κερδοφορία της Τράπεζας Πειραιώς, τουλάχιστον μέχρι και το 2016.

Με βάση τα πιο πρόσφατα δεδομένα, όμως, το 2017 ενισχύθηκαν τα κέρδη προ φόρων και προβλέψεων της Τράπεζας Πειραιώς στην Ελλάδα κατά 8%, ενώ τα επαναλαμβανόμενα κέρδη προ φόρων και προβλέψεων του Ομίλου αυξήθηκαν κατά 5% στα 1.008 εκατομμύρια ευρώ, έναντι €960 εκατομμυρίων το 2016, κυρίως λόγω των ανθεκτικών καθαρών εσόδων και σημαντικής προόδου στη μείωση του λειτουργικού κόστους³⁷. Πιο πρόσφατα, τα λειτουργικά κόστη του Ομίλου σε επαναλαμβανόμενη βάση, διαμορφώθηκαν στα 505 εκατομμύρια το 1ο 6μηνο 2018, μειωμένα κατά 4% σε σχέση με την ίδια περίοδο του 2017. Οι δαπάνες προσωπικού σε επαναλαμβανόμενη βάση μειώθηκαν κατά 10% ετησίως, εξαιρώντας τα 145 εκατομμύρια ως έκτακτα κόστη της εθελουσίας και τα έξοδα προσωπικού τα οποία σχετίζονται με τους εργαζόμενους που αποχώρησαν από την Τράπεζα σταδιακά το 1ο 6μηνο 2018. Τα έξοδα διοικητικής λειτουργίας παρέμειναν αμετάβλητα σε ετήσια βάση, παρόλο που έχουν ληφθεί μέτρα για την επίτευξη σημαντικής μείωσης σε

³⁷BusinessNews, (2018), «Τράπεζα Πειραιώς: Αύξηση 8% των κερδών πρό φόρων και προβλέψεων στην Ελλάδα το 2017», διαθέσιμο στο: <http://www.businessnews.gr/article/103680/trapeza-peiraios-ayxisi-8-ton-kerdon-pro-foron-kai-provlepseon-stin-ellada-2017>, ανακτήθηκε την 20/8/2018.

επίπεδο άνω του 5% για τη χρήση 2018. Ο δείκτης κόστους προς έσοδα, σε επαναλαμβανόμενη βάση ανήλθε στο 54% το 1ο 6μηνο 2018³⁸.

Συμπεράσματα

³⁸Mononews, (2018), «Τράπεζα Πειραιώς: Αύξηση 8%, στα 224 εκατ. ευρώ, κατέγραψαν τα επαναλαμβανόμενα κέρδη προ φόρων στο β' τρίμηνο», διαθέσιμο στο: <http://www.mononews.gr/trapezes/trapeza-pireos-afxisi-8-sta-224-ekat-evro-kategrapsan-ta-epanalamvanomena-kerdi-pro-foron-sto-v-trimino>, ανακτήθηκε την 20/8/2018.

Μια κρίση είναι, χωρίς αμφιβολία, ένα συστημικό φαινόμενο με πολύπλευρες οικονομικές, πολιτικές, πολιτισμικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Μια τέτοια κρίση μοιάζει να μπορεί να επηρεάσει κάθε χώρα, κάθε λαό, κάθε επιχείρηση, τους ανθρώπους που απασχολούνται και τις δραστηριότητές τους. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η Ελλάδα πλήττεται για μια σειρά ετών, σε μεγάλο βαθμό και εύρος, τόσο σε οικονομικό όσο και σε κοινωνικό, πολιτικό και θεσμικό επίπεδο.

Σε περιόδους κρίσης, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είναι και αυτά που επηρεάζονται αμεσότερα και δραστικότερα. Κάτι τέτοιο ήταν, σαφώς, αδύνατο να αποφευχθεί και στην περίπτωση της ελληνικής κρίσης.

Πλέον στην χώρα υπάρχουν μόνο 4 συστημικές τράπεζες, μετά από μια σωρεία συγχωνεύσεων που πραγματοποιήθηκε από το 2012, κυρίως, κι έπειτα.

Σε αυτές τις τράπεζες συγκαταλέγεται και η Τράπεζα Πειραιώς η οποία διαθέτει πολύχρονη ιστορία στον ελληνικό τραπεζικό κλάδο. Η τράπεζα, κατά τα τελευταία έτη, απορρόφησε το πελατολόγιο άλλων, μικρότερων και οικονομικά αδύναμων να ανταπεξέλθουν στην επιρροή της κρίσης τραπεζών, αυξάνοντας τις καταθέσεις της. Ταυτόχρονα, όμως, αυξήθηκαν και οι υποχρεώσεις της.

Έτσι, την αμέσως μετά περίοδο των συγχωνεύσεων που πραγματοποίησε, περίπου, το 2013, η τράπεζα εμφάνισε αυξημένα έξοδα και ζημιές. Όμως, φαίνεται, ότι ήδη από το 2017 έχει ανακάμψει, καθώς κατά τα τελευταία τρίμηνα εμφανίζει εκ νέου κέρδη, αφού κατάφερε να μειώσει τα λειτουργικά της έξοδα.

Βεβαίως, μια οικονομική κρίση δεν είναι εύκολο να ξεπεραστεί και χρειάζεται χρόνος προκειμένου οι επιπτώσεις της να τεθούν υπό έλεγχο. Όμως, οργανισμοί που διαθέτουν την τεχνογνωσία και την κατάλληλη διαχείριση, όπως η Τράπεζα Πειραιώς, φαίνεται ότι μπορούν να διαχειρίζονται ακόμα και τις πλέον δυσμενείς καταστάσεις.

Βιβλιογραφία

Ελληνική

Βαρουφάκης, Γ., Πατώκος, Τ., Τσερκέζης, Α. & Κουτσοπέτρος, Χ., (2011), *Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα και την Ευρώπη το 2011*, Αθήνα: ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ, Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων.

Γκλεζάκος, Μ., (2004), *Εισαγωγή στην ανάλυση της οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων*, Εκπαιδευτικό Υλικό, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Τμήμα Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης.

Εγκυκλοπαίδεια Δομή, (2007), «Τράπεζα Πειραιώς», Αθήνα: Εκδόσεις Δομή.

Καμπόλης, Χ. & Τραυλός, Γ., Ν., Από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση στην ελληνική δημοσιονομική κρίση: Αίτια, επιπτώσεις και τρόποι αντιμετώπισης. Στο: Επιτροπάκη, Ο., Κυριακόπουλος, Κ. & Ζάρκος, Σ., (2011), *Το μάνατζμεντ σε καιρούς κρίσης*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

Κουφάρης, Γ., (2010), «Η παγκόσμια οικονομική κρίση και οι χρηματιστηριακές αγορές», *Περιοδικό Χρήμα*, τεύχος Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2010.

Μιχαλόπουλος, Γ., Χρηματοδότηση των ελληνικών τραπεζών στη διάρκεια της κρίσης. Στο: Ελληνική Ένωση Τραπεζών, (2011), *Η διεθνής κρίση, η κρίση στην ευρωζώνη και το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα*, Αθήνα.

Ρεβανόγλου, Μ., Α. & Γεωργόπουλος, Δ., Ι., (2003), *Γενική Λογιστική με Ε.Γ.Λ.Σ.*, Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks.

Τράπεζα Πειραιώς, (2011), Ετήσια Έκθεση 2010.

Τράπεζα Πειραιώς, (2012), Ετήσια Έκθεση 2011.

Τράπεζα Πειραιώς, (2013), Ετήσια Έκθεση 2012.

Τράπεζα Πειραιώς, (2014), Ετήσια Έκθεση 2013.

Τράπεζα Πειραιώς, (2015), Ετήσια Έκθεση 2014.

Τράπεζα Πειραιώς, (2016), Ετήσια Έκθεση 2015.

Τράπεζα Πειραιώς, (2017), Ετήσια Έκθεση 2016.

Τράπεζα της Ελλάδος, (2014), *Το χρονικό της μεγάλης κρίσης: Η Τράπεζα της Ελλάδος 2008-2013*.

Διαδικτυακές πηγές

BankingNews, (2016), «Από τις 18 συγχωνεύσεις τραπεζών τα τελευταία 3-4 χρόνια ποιες ήταν οι πιο επιτυχημένες;», διαθέσιμο στο: <http://bankingnews.gr/index.php?id=253662>, ανακτήθηκε την 1/8/2018.

BusinessNews, (2018), «Τράπεζα Πειραιώς: Αύξηση 8% των κερδών πρό φόρων και προβλέψεων στην Ελλάδα το 2017», διαθέσιμο στο: <http://www.businessnews.gr/article/103680/trapeza-peiraios-ayxisi-8-ton-kerdon-pro-foron-kai-provlepseon-stin-ellada-2017>, ανακτήθηκε την 20/8/2018.

Mononews, (2018), «Τράπεζα Πειραιώς: Αύξηση 8%, στα 224 εκατ. ευρώ, κατέγραψαν τα επαναλαμβανόμενα κέρδη προ φόρων στο β' τρίμηνο», διαθέσιμο στο: <http://www.mononews.gr/trapezes/trapeza-pireos-afxisi-8-sta-224-ekat-evro-kategrapsan-ta-epanalamvanomena-kerdi-pro-foron-sto-v-trimino>, ανακτήθηκε την 20/8/2018.

Παράρτημα

ΟΜΙΛΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (σε χιλιάδες ευρώ)

	31.12.2010	31.12.2009
Ενεργητικό		
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	2.993.275	2.977.561
Απαιτήσεις από Πιστωτικά Ιδρύματα	1.476.856	992.325
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	955.401	0
Απαιτήσεις από πελάτες	39.071.153	38.683.228
Μείον: Προβλέψεις	(1.433.077)	(994.970)
Εμπορικό χαρτοφυλάκιο	690.411	1.556.055
Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο	9.620.260	6.885.001
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	4.306.018	4.180.591
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	57.680.295	54.279.791
Παθητικό		
Υποχρεώσεις προς Πιστωτικά Ιδρύματα	19.871.269	14.176.854
Υποχρεώσεις αποτιμωμένες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	308.864	0
Καταθέσεις & Ομόλογα λιανικής	29.994.998	30.755.290
Πιστωτικοί τίτλοι & λοιπά δανειακά κεφάλαια σε θεσμικούς επενδυτές	2.709.060	4.281.870
Λοιπές υποχρεώσεις	1.522.373	1.451.542
Σύνολο Υποχρεώσεων	54.406.564	50.665.556
Ίδια κεφάλαια μετόχων	2.762.811	3.096.060
Προνομιούχες μετοχές	370.000	370.000
Δικαιώματα μειοψηφίας στα ίδια κεφάλαια	140.920	148.176
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	3.273.732	3.614.235
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	57.680.295	54.279.791

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)

	1.1-31.12.2010	1.1-31.12.2009
Καθαρά έσοδα τόκων	1.206.898	1.104.884
Καθαρά έσοδα προμηθειών	198.953	206.041
Έσοδα από μερίσματα	7.534	13.303
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων	127	177.476
Λοιπά έσοδα εκμετάλλευσης	85.543	160.921
Σύνολο καθαρών εσόδων	1.499.056	1.662.625
Δαπάνες προσωπικού	(410.966)	(426.170)
Γενικά διοικητικά έξοδα	(376.917)	(377.190)
Κέρδη / (Ζημιές) από πώληση παγίων	(1.160)	2.686
Αποσβέσεις	(94.914)	(92.805)
Σύνολο εξόδων	(883.957)	(893.479)
Απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων και λοιπές προβλέψεις	(600.700)	(491.151)
Συμμετοχή στα κέρδη συγγενών εταιρειών	(3.649)	8.621
Κέρδη προ φόρων και προβλέψεων	611.450	777.767
Κέρδη προ φόρων και προβλέψεων εξαιρουμένων χρηματοοικονομικών αποτελεσμάτων	611.322	600.291
Κέρδη προ φόρων	10.749	286.615
Φόροι	(7.311)	(46.792)
Έκτακτη εισφορά	(24.630)	(34.194)
Δικαιώματα μειοψηφίας	717	(3.880)
Κέρδη μετόχων Τράπεζας Πειραιώς μετά από φόρους	(20.474)	201.749
Κέρδη μετόχων Τράπεζας Πειραιώς μετά από φόρους χωρίς έκτακτη εισφορά	3.815	235.495

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

	31.12.2010	31.12.2009
Ανθρώπινο Δυναμικό	13.320	13.417
Καταστήματα	882	872

ΟΜΙΛΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (σε χιλιάδες ευρώ)

	31.12.2011	31.12.2010
Ενεργητικό		
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	2.552.717	2.993.275
Απαιτήσεις από Πιστωτικά Ιδρύματα	316.136	1.476.856
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	57.395	955.401
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και χρεωστικούς τίτλους (μετά από προβλέψεις)	35.633.795	40.150.412
Εμπορικό χαρτοφυλάκιο	474.236	690.411
Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο	3.994.914	7.107.923
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	5.165.900	4.187.063
Στοιχεία ενεργητικού από διακοπτόμενες δραστηριότητες	1.157.214	0
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	49.352.308	57.561.340
Παθητικό		
Υποχρεώσεις προς Πιστωτικά Ιδρύματα	25.412.221	19.871.441
Υποχρεώσεις απότιμωμένες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	18.475	308.864
Καταθέσεις & ομόλογα λιανικής	22.038.103	29.995.022
Πιστωτικοί τίτλοι & λοιπά δανειακά κεφάλαια σε θεσμικούς επενδυτές	1.525.963	2.708.864
Λοιπές υποχρεώσεις	1.290.043	1.403.417
Υποχρεώσεις από διακοπτόμενες δραστηριότητες	1.007.341	0
Σύνολο Υποχρεώσεων	51.292.146	54.287.608
Ίδια κεφάλαια μετόχων	(2.810.538)	2.762.811
Προνομιούχες μετοχές	750.000	370.000
Ποσά που αναγνωρίστηκαν απευθείας στα ίδια κεφάλαια και συνδέονται με στοιχεία ενεργητικού από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(14.529)	0
Δικαιώματα μειοψηφίας στα ίδια κεφάλαια	135.228	140.920
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	(1.939.838)	3.273.732
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	49.352.308	57.561.340

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)

	1.1-31.12.2011	1.1-31.12.2010
Καθαρά έσοδα τόκων	1.173.235	1.187.917
Καθαρά έσοδα προμηθειών	190.307	188.281
Έσοδα από μερίσματα	3.416	5.855
Αποτελέσματα εμπορικού και επενδυτικού χαρτοφυλακίου	(110.044)	9.481
Λοιπά έσοδα εκμετάλλευσης	(44.269)	85.033
Σύνολο καθαρών εσόδων	1.212.645	1.476.567
Σύνολο καθαρών εσόδων σε επαναλαμβανόμενη βάση	1.419.780	1.478.691
Δαπάνες προσωπικού	(372.183)	(389.861)
Γενικά διοικητικά έξοδα	(334.547)	(363.093)
Κέρδη / (Ζημιές) από πώληση παγίων	(730)	(1.168)
Αποσβέσεις	(88.583)	(83.239)
Σύνολο λειτουργικών εξόδων	(796.043)	(837.360)
Συμμετοχή στα κέρδη συγγενών εταιρειών	(31.341)	(3.707)
Κέρδη προ προβλέψεων και απομειώσεων	385.261	635.500
Κέρδη προ προβλέψεων και απομειώσεων σε επαναλαμβανόμενη βάση	592.395	637.624
Προβλέψεις και απομειώσεις	(7.862.534)	(585.373)
Κέρδη / (Ζημιές) προ φόρων	(7.477.273)	50.127
Φόροι	896.410	(5.092)
Έκτακτη εισφορά	0	(24.630)
Κέρδη / (Ζημιές) μετά από φόρους από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(6.580.863)	20.406
Κέρδη / (Ζημιές) μετά από φόρο εισοδήματος από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(37.256)	(41.597)
Δικαιώματα μειοψηφίας	4.740	717
Κέρδη / (Ζημιές) μετόχων Τράπεζας Πειραιώς μετά από φόρους	(6.613.379)	(20.474)
Κέρδη / (Ζημιές) μετόχων Τράπεζας Πειραιώς μετά από φόρους από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(6.576.880)	20.112
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(6.311.814)	(252.090)

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

	31.12.2011	31.12.2010
Ανθρώπινο Δυναμικό που σχετίζεται με συνεχιζόμενες δραστηριότητες	11.247	11.637
Ανθρώπινο Δυναμικό που σχετίζεται με διακοπτόμενες δραστηριότητες	1.559	1.683
Καταστήματα που σχετίζονται με συνεχιζόμενες δραστηριότητες	797	834
Καταστήματα που σχετίζονται με διακοπτόμενες δραστηριότητες	48	48

	31.12.2012	31.12.2011
Ενεργητικό		
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	3.307.503	2.552.717
Απαιτήσεις από πιστωτικά ιδρύματα	380.384	316.136
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	35.924	57.395
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και χρεωστικούς τίτλους (μετά από προβλέψεις)	52.628.683	35.633.795
Εμπορικό χαρτοφυλάκιο	370.700	474.236
Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο	4.910.481	3.994.914
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	8.395.301	5.165.900
Στοιχεία ενεργητικού από διακοπτόμενες δραστηριότητες	377.184	1.157.214
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	70.406.161	49.352.308
Παθητικό		
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	32.561.322	25.412.221
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	21.953	18.475
Καταθέσεις & Ομόλογα λιανικής	36.971.208	22.038.103
Πιστωτικοί τίτλοι & Λοιπά δανειακά κεφάλαια σε θεσμικούς επενδυτές	857.843	1.525.963
Λοιπές υποχρεώσεις	1.703.516	1.290.043
Υποχρεώσεις από διακοπτόμενες δραστηριότητες	605.824	1.007.341
Σύνολο Υποχρεώσεων	72.721.666	51.292.146
Ίδια κεφάλαια μετόχων	(3.203.270)	(2.810.538)
Προνομιούχες μετοχές	750.000	750.000
Ποσά που αναγνωρίστηκαν απευθείας στα ίδια κεφάλαια και συνδέονται με στοιχεία ενεργητικού από διακοπτόμενες δραστηριότητες	9.301	(14.529)
Δικαιώματα μειοψηφίας στα ίδια κεφάλαια	128.464	135.228
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίωνⁱ	(2.315.505)	(1.939.838)
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	70.406.161	49.352.308

ΟΜΙΛΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
Επιλεγμένα Στοιχεία Ενοποιημένων Αποτελεσμάτων
(σε ευρώ χιλιάδες)

	1.1 - 31.12.2012	1.1 - 31.12.2011
Καθαρά έσοδα τόκων	1.027.520	1.172.615
Καθαρά έσοδα προμηθειών	217.589	197.778
Έσοδα από μερίσματα	7.295	4.752
Αποτελέσματα εμπορικού και επενδυτικού χαρτοφυλακίου	635.490	(108.719)
Λοιπά έσοδα εκμεταλλεύσεως	329.446	(44.207)
Σύνολο καθαρών εσόδων	2.217.339	1.222.220
Δαπάνες προσωπικού	(423.966)	(389.584)
Γενικά διοικητικά έξοδα	(379.273)	(336.596)
Κέρδη/(Ζημιές) από πώληση παγίων	(850)	(515)
Αποσβέσεις	(105.388)	(96.720)
Σύνολο λειτουργικού κόστους	(909.477)	(823.416)
Συμμετογή στα κέρδη συγγενών εταιρειών	14.666	(31.308)
Κέρδη προ προβλέψεων και απομειώσεων	1.322.528	367.496
Προβλέψεις και απομειώσεις	(2.507.895)	(7.883.647)
Κέρδη/(Ζημιές) προ φόρων	(1.185.367)	(7.516.151)
Φόροι	663.104	894.125
Κέρδη/(Ζημιές) μετά από φόρους από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(522.264)	(6.622.026)
Κέρδη/(Ζημιές) μετά από φόρο εισοδήματος από διακοπόμενες δραστηριότητες	13.022	3.907
Δικαιώματα μειονηφίας	8.939	4.740
Κέρδη/(Ζημιές) μετόχων Τράπεζας Πειραιώς μετά από φόρους	(500.303)	(6.613.379)
Κέρδη/(Ζημιές) μετόχων Τράπεζας Πειραιώς μετά από φόρους συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(513.279)	(6.617.196)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(404.180)	(6.358.231)
	31.12.2012	31.12.2011
Ανθρώπινο Δυναμικό	18.872	12.806
-εκ των οποίων διακοπόμενες δραστηριότητες	275	158
Καταστήματα	1.338	832
-εκ των οποίων διακοπόμενες δραστηριότητες		13

ΟΜΙΛΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ		
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΥΡΩ)		
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	31.12.13	31.12.12
ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	2.874.771	3.307.503
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ	293.035	380.384
ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΕΠΙΛΑΒΟΛΗΣ ΤΙΤΛΩΝ ΠΕΛΑΤΩΝ	7.124	35.924
ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΕΛΑΤΕΣ ΚΑΙ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΥΣ ΤΙΤΛΟΥΣ (ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ)	77.993.994	52.628.683
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ	214.113	370.700
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ	1.435.790	4.910.481
ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	8.833.109	8.397.651
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΑΠΟ ΔΙΑΚΟΠΤΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	357.657	377.150
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	92.009.592	70.408.477
ΠΑΘΗΤΙΚΟ		
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ	26.274.952	32.561.322
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟΤΙΜΩΜΕΝΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΣΙΑ ΜΕΣΩ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ	549	21.953
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΠΕΛΑΤΩΝ	54.279.320	36.971.208
ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ & ΛΟΙΠΑ ΔΑΝΕΙΑΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΣΕ ΘΕΣΜΙΚΟΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ	561.365	857.843
ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	1.793.934	1.714.804
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΔΙΑΚΟΠΤΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	556.574	605.654
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	83.466.694	72.732.784
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΜΕΤΟΧΩΝ	7.655.804	(3.212.103)
ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ	750.000	750.000
ΠΟΣΑ ΠΟΥ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΤΗΚΑΝ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΑ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΑΠΟ ΔΙΑΚΟΠΤΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	18.106	9.301
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΩΨΗΦΙΑΣ ΣΤΑ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	118.990	128.495
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	8.542.899	(2.324.307)
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	92.009.592	70.408.477

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ (ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΥΡΩ)		
	1.1-31.12.13	1.1-31.12.12
ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΤΟΚΩΝ	1.662.154	1.027.520
ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ	286.683	217.589
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	15.368	7.295
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ	146.684	635.490
ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ	3.834.570	329.446
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΘΑΡΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	5.945.459	2.217.339
ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	(884.841)	(421.845)
ΓΕΝΙΚΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	(625.811)	(379.273)
ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΑΠΟ ΠΩΛΗΣΗ ΠΑΓΙΩΝ	156	(850)
ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	(126.826)	(105.388)
ΣΥΝΟΛΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ	(1.637.323)	(907.357)
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΑ ΚΕΡΔΗ ΣΥΓΓΕΝΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	(28.770)	14.666
ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΜΕΙΩΣΕΩΝ	4.279.366	1.324.649
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΜΕΙΩΣΕΙΣ	(2.531.654)	(2.507.895)
ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	1.747.712	(1.183.247)
ΦΟΡΟΙ	768.535	662.680
ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ ΑΠΟ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	2.516.247	(520.567)
ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΦΟΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΔΙΑΚΟΠΤΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	29.912	13.020
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΩΨΗΦΙΑΣ	15.931	8.907
ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ	2.562.089	(498.640)
ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	2.532.176	(511.614)
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	2.592.514	(402.483)

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ	31.12.2013	31.12.2012
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	22.718	18.872
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΕΤΑΙ ΜΕ ΔΙΑΚΟΠΤΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	208	275
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ	1.449	1.338
ΚΑΤ/ΤΑ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΔΙΑΚΟΠΤΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	-	-

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (ποσά € χιλ.)

Ενεργητικό	31.12.2014	31.12.2013
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	3.837.541	2.874.771
Απαιτήσεις από πιστωτικά ιδρύματα	297.109	293.035
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	64.299	7.124
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (μετά από προβλέψεις)	57.143.022	62.365.774
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	14.400.421	15.628.221
Χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	299.562	214.113
Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο	2.560.767	1.435.790
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	10.382.050	8.833.109
Στοιχεία ενεργητικού από διακοπτόμενες δραστηριότητες	304.925	357.657
Σύνολο ενεργητικού	89.289.696	92.009.592
Παθητικό		
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	23.592.330	26.274.952
Καταθέσεις πελατών	54.830.834	54.279.320
Πιστωτικοί τίτλοι & Λοιπά δανειακά κεφάλαια	893.731	561.365
Λοιπές υποχρεώσεις	2.146.805	1.794.482
Υποχρεώσεις από διακοπτόμενες δραστηριότητες	503.753	556.574
Σύνολο Υποχρεώσεων	81.967.454	83.466.694
Ίδια κεφάλαια με τόχων	7.210.161	7.673.909
Προνομιούχες μετοχές	0	750.000
Ποσά που αναγνωρίστηκαν απευθείας στα ίδια κεφάλαια και συνδέονται με στοιχεία ενεργητικού από διακοπτόμενες δραστηριότητες		
Δικαιώματα μειψηφίας στα ίδια κεφάλαια	112.081	118.990
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	7.322.242	8.542.898
Σύνολο παθητικού	89.289.696	92.009.592

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ (ποσά € χιλ.)

	1.1 – 31.12.2014	1.1 – 31.12.2013
Καθαρά έσοδα τόκων	2.000.446	1.662.154
Καθαρά έσοδα προμηθειών	333.294	286.683
Έσοδα από μερίσματα	15.390	15.368
Αποτελέσματα από χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών και επενδυτικού χαρτοφυλακίου	(29.371)	146.684
Λοιπά έσοδα εκμεταλλεύσεως	204.145	3.834.570
Σύνολο καθαρών εσόδων	2.523.904	5.945.459
<i>Σύνολο καθαρών εσόδων σε επαναλαμβανόμενη βάση</i>	<i>2.442.854</i>	<i>1.987.255</i>
Δαπάνες προσωπικού	(771.927)	(884.841)
Έξοδα διοίκησης	(604.091)	(625.656)
Αποσβέσεις	(156.959)	(126.826)
Σύνολο λειτουργικού κόστους	(1.532.976)	(1.637.323)
<i>Σύνολο λειτουργικού κόστους σε επαναλαμβανόμενη βάση</i>	<i>1.367.780</i>	<i>1.404.342</i>
Κέρδη προ προβλέψεων και απομειώσεων	990.928	4.308.136
<i>Κέρδη προ προβλέψεων και απομειώσεων σε επαναλαμβανόμενη βάση</i>	<i>1.075.074</i>	<i>582.913</i>
Αποτελέσματα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρίες	5.021	(28.770)
Προβλέψεις και απομειώσεις	(4.043.047)	(2.531.654)
Κέρδη/ (Ζημίες) προ φόρων	(3.047.098)	1.747.712
Φόρος εισοδήματος	1.068.254	768.535
Κέρδη/ (Ζημίες) μετά από φόρους από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(1.978.845)	2.516.247
Κέρδη/ (Ζημίες) μετά από φόρο εισοδήματος από διακοπτόμενες δραστηριότητες	6.851	29.912
Δικαιώματα μειοψηφίας	6.905	15.929
Κέρδη/ (Ζημίες) με τόχων Τράπεζας Πειραιώς μετά από φόρους	(1.971.940)	2.532.176

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

	31.12.14	31.12.13
Ανθρώπινο Δυναμικό	21.243	22.509
Ανθρώπινο δυναμικό που σχετίζεται με διακοπτόμενες δραστηριότητες	199	208
Καταστήματα	1.175	1.449

Επιλεγμένα στοιχεία ενοποιημένου ισολογισμού (σε χιλιάδες ευρώ)		
Ενεργητικό	31.12.2015	31.12.2014
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	3.644.821	3.837.541
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	179.523	297.109
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	641	64.299
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (μετά από προβλέψεις)	50.591.193	57.143.022
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	16.985.336	14.400.421
Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	240.398	299.562
Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο	2.739.869	2.560.767
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	11.552.020	10.382.050
Στοιχεία ενεργητικού από διακοπτόμενες δραστηριότητες	1.594.414	304.925
Σύνολο ενεργητικού	87.528.216	89.289.696
Παθητικό		
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	34.490.583	23.592.330
Υποχρεώσεις προς πελάτες	38.951.880	54.830.834
Πιστωτικοί τίτλοι & Λοιπά δανειακά κεφάλαια	102.314	893.731
Λοιπές υποχρεώσεις	2.478.030	2.146.805
Υποχρεώσεις από διακοπτόμενες δραστηριότητες	1.484.883	503.753
Σύνολο Υποχρεώσεων	77.507.690	81.967.454
Ίδια κεφάλαια μετόχων	9.907.644	7.210.161
Δικαιώματα μειοψηφίας	112.882	112.081
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	10.020.526	7.322.242
Σύνολο Παθητικού	87.528.216	89.289.696

Επιλεγμένα στοιχεία ενοποιημένων αποτελεσμάτων (σε χιλιάδες ευρώ)		
	1.1 - 31.12.2015	1.1 - 31.12.2014
Καθαρά έσοδα από τόκους	1.877.220	1.952.877
Καθαρά έσοδα προμηθειών	305.659	313.893
Έσοδα από μερίσματα	8.200	13.606
Αποτελέσματα από χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών και επενδυτικού χαρτοφυλακίου	109.429	(32.006)
Λοιπά αποτελέσματα	92.599	203.333
Σύνολο καθαρών εσόδων	2.393.107	2.451.704
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	(771.908)	(736.722)
Έξοδα διοίκησης	(588.995)	(591.727)
Αποσβέσεις	(111.778)	(114.541)
Σύνολο λειτουργικών εξόδων προ προβλέψεων	(1.472.681)	(1.442.989)
Αποτελέσματα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες	(12.766)	4.696
Κέρδη προ προβλέψεων, απομειώσεων και φόρων	907.660	1.013.410
Κέρδη προ προβλέψεων, απομειώσεων και φόρων σε επαναλαμβανόμενη βάση	1.119.476	979.132
Προβλέψεις και απομειώσεις	(3.837.613)	(4.027.642)
Κέρδη/(Ζημίες) προ φόρων	(2.929.953)	(3.014.232)
Φόρος εισοδήματος	1.068.562	1.068.985
Κέρδη/(Ζημίες) μετά από φόρο εισοδήματος από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(1.861.390)	(1.945.248)
Κέρδη/(Ζημίες) μετά από φόρο εισοδήματος από διακοπόμενες δραστηριότητες	(34.606)	(26.746)
Κέρδη/(Ζημίες) αναλογούντα στα δικαιώματα μειοψηφίας	3.148	6.907
Κέρδη/(Ζημίες) μετόχων Τράπεζας Πειραιώς μετά από φόρους	(1.892.848)	(1.965.087)
Κέρδη/ (Ζημίες) μετόχων Τράπεζας Πειραιώς μετά από φόρους συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(1.858.220)	(1.938.349)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(1.769.231)	(2.151.127)

Ανθρώπινο δυναμικό και καταστάματα		
	31.12.2015	31.12.2014
Ανθρώπινο Δυναμικό	20.719	22.372
Ανθρώπινο δυναμικό που σχετίζεται με κύριες συνεχιζόμενες δραστηριότητες	19.279	21.243
Καταστάματα	989	1.175

Επιλεγμένα Στοιχεία Ενοποιημένου Ισολογισμού (€ χιλ.)		
Ενεργητικό	31.12.2016	31.12.2015
Ταμείο και Διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	3.071.788	3.644.821
Δάνεια και Απαιτήσεις από Πιστωτικά Ιδρύματα	118.859	179.523
Συμφωνίες Επαναπώλησης Τίτλων Πελατών	30.005	641
Δάνεια και Απαιτήσεις από Πελάτες (Μετά από Προβλέψεις)	49.707.608	50.591.193
Απαιτήσεις από Χρεωστικούς Τίτλους	13.246.257	16.985.336
Χρηματοοικονομικά μέσα Ενεργητικού Αποτιμώμενα σε Εύλογες Αξίες Μέσω Αποτελεσματικών Λογαριασμών	193.861	240.398
Επενδυτικό Χαρτοφυλάκιο	2.746.880	2.739.869
Λοιπά Στοιχεία Ενεργητικού	12.382.715	11.957.782
Στοιχεία Ενεργητικού από Διακοπτόμενες Δραστηριότητες	2.562	1.594.414
Σύνολο Ενεργητικού	81.500.534	87.933.978
Παθητικό		
Υποχρεώσεις προς Πιστωτικά Ιδρύματα	27.020.940	34.490.583
Υποχρεώσεις προς Πελάτες	42.364.829	39.357.642
Πιστωτικοί Τίτλοι σε Κυκλοφορία	69.515	102.314
Λοιπές Υποχρεώσεις	2.220.030	2.478.030
Υποχρεώσεις από Διακοπτόμενες Δραστηριότητες	1.483	1.484.883
Σύνολο Υποχρεώσεων	71.676.796	77.913.452
Ίδια Κεφάλαια Μετόχων	9.663.623	9.907.644
Δικαιώματα Μειοψηφίας	160.115	112.882
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	9.823.738	10.020.526
Σύνολο Παθητικού	81.500.534	87.933.978

Επιλεγμένα Στοιχεία Ενοποιημένων Αποτελεσμάτων (€ χιλ.)		
	1.1 - 31.12.2016	1.1 - 31.12.2015
Καθαρά Έσοδα από Τόκους	1.810.713	1.877.220
Καθαρά Έσοδα Προμηθειών	325.742	305.659
Έσοδα από Μερίσματα	8.792	8.200
Αποτελέσματα από Χρηματοοικονομικά μέσα Αποτιμώμενα σε Εύλογη Αξία μέσω Αποτελεσματικών Λογαριασμών και Επενδυτικού Χαρτοφυλακίου	161.983	109.429
Λοιπά Αποτελέσματα	58.821	92.599
Σύνολο Καθαρών Εσόδων	2.366.052	2.393.107
Σύνολο καθαρών εσόδων σε επαναλαμβανόμενη βάση	2.289.151	2.393.107
Αμοιβές και Έξοδα Προσωπικού	(627.511)	(771.908)
Έξοδα Διοίκησης	(583.945)	(588.995)
Αποσβέσεις	(110.611)	(111.778)
Σύνολο Λειτουργικών Εξόδων προ Προβλέψεων	(1.322.067)	(1.472.681)
Αποτελέσματα Συμμετοχών σε Συγγενείς Εταιρείες	(18.169)	(12.766)
Κέρδη προ Προβλέψεων, Απομειώσεων και Φόρων	1.025.815	907.660
Κέρδη προ Προβλέψεων, Απομειώσεων και Φόρων σε Επαναλαμβανόμενη Βάση	967.084	1.031.780
Προβλέψεις και Απομειώσεις	(1.193.597)	(3.837.613)
Κέρδη/(Ζημίες) προ Φόρων	(167.781)	(2.929.953)
Φόρος Εισοδήματος	158.966	1.068.562
Κέρδη/(Ζημίες) μετά από Φόρο Εισοδήματος από Συνεχιζόμενες Δραστηριότητες	(8.816)	(1.861.390)
Κέρδη/(Ζημίες) μετά από Φόρο Εισοδήματος από Διακοπτόμενες Δραστηριότητες	(31.327)	(34.606)
Κέρδη/(Ζημίες) Αναλογούντα στα Δικαιώματα Μειοψηφίας	5.156	3.148
Κέρδη/(Ζημίες) Μετόχων Τράπεζας Πειραιώς μετά από Φόρους	(34.987)	(1.892.848)
Κέρδη/(Ζημίες) Μετόχων Τράπεζας Πειραιώς μετά από Φόρους Συνεχιζόμενες Δραστηριότητες	(3.664)	(1.858.220)
Συγκεντρωτικά Συνολικά Έσοδα μετά από Φόρους από Συνεχιζόμενες Δραστηριότητες	(73.692)	(1.769.231)
Ανθρώπινο Δυναμικό και Καταστήματα		
	31.12.2016	31.12.2015
Ανθρώπινο Δυναμικό	18.995	20.719
Ανθρώπινο Δυναμικό που σχετίζεται με Διακοπτόμενες Δραστηριότητες	14	520
Καταστήματα	921	989